

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав: студент II курсу, групи 672-1
денної форми навчання
спеціальність 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
Кречуняк Давид Дмитрович _____

Керівник:
доцент кафедри фінансів і кредиту
Марусяк Наталія Леонідівна _____

До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № ____ від _____ 2023 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.

Чернівці – 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні аспекти управління фінансовими результатами діяльності підприємства	6
1.1. Економічна природа фінансових результатів підприємства	6
1.2. Механізм формування фінансових результатів підприємства	14
1.3. Характеристика системи управління фінансовими результатами діяльності підприємства	17
Висновки до розділу 1	24
Розділ 2. Оцінка фінансових результатів діяльності Чернівецького міськШЕП	26
2.1. Фінансово-економічна характеристика міського комунального підприємства	26
2.2. Оцінка формування фінансових результатів Чернівецького міськШЕП	28
2.3. Оцінка прибутковості діяльності підприємства	41
Висновки до розділу 2	46
Розділ 3. Напрями вдосконалення управління фінансовими результатами діяльності Чернівецького міськШЕП	48
3.1. Управління фінансовими результатами як елемент підвищення ефективності діяльності комунального підприємства	48
3.2. Способи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства	53
Висновки до розділу 3	57
Висновки	59
Список використаних джерел	65
Додатки	

ВСТУП

За умов ринкової економіки управління фінансовими результатами займає ключове місце у діловому житті підприємства. Фінансовий стан пояснюється забезпеченістю фінансовими ресурсами, потрібними для результативного функціонування, правильним їх розміщенням та дієвим використанням. Ефективна діяльність підприємства, стабільні темпи його роботи та конкурентоспроможність у сучасних економічних умовах певною мірою описується якістю управління фінансовими результатами. Управління фінансовими результатами включає фінансове планування та прогнозування із наступними обов'язковими елементами, а саме: бюджетування та бізнес планування, реалізація інвестиційних проектів, організація управлінського обліку, постійний комплексний фінансовий аналіз та використовуючи його за основу вирішення проблем платоспроможності, фінансової стійкості, запобігання ймовірного банкрутства підприємства. Важливим критерієм управління фінансовими результатами підприємства мають бути рішення, основа яких ґрунтується на формуванні необхідних для розвитку підприємства фінансових ресурсів, пошуку нових джерел фінансування на грошовому та фінансових ринках, застосування новітніх фінансових інструментів, які дають змогу вирішувати основні проблеми фінансів: ліквідність, платоспроможність, прибутковість та оптимальне співвідношення джерел власних та позикових фінансування. Особливості управління фінансовим результатом діяльності підприємства є надзвичайно актуальними в умовах сьогодення та виступають ключовими в аналізі цієї тематики.

Значна кількість науковців як вітчизняних так і закордонних внесли значний вклад в дослідження питань управління фінансовими результатами діяльності підприємств а саме: Бутинець Ф.Ф., Білик М.Д., Білик Т.О., Фецович Т.Р., Вороніна О.О., Добруднік Т.П., Єпіфанов І.Ю, Ревенко В.С., Бланк І.А., Пігуль Н.Г., Мицак О., Ковтун Н., Лихач О. та інші. Враховуючи значний вклад науковців у дослідження цієї проблематики, велика кількість

важливих аспектів в умовах нестабільності ринкових відносин залишається малодослідженою і потребує подальших досліджень.

Метою представленої кваліфікаційної роботи другого рівня вищої освіти є дослідження теоретичних та практичних засад управління фінансовими результатами підприємства у сучасних нестабільних умовах господарювання, а також визначення напрямків удосконалення управління фінансовими результатами підприємства.

Досягнення мети зумовило вирішення наступних **завдань**:

- вивчення економічної природи фінансових результатів підприємства;
- дослідження механізму формування фінансових результатів підприємства;
- охарактеризувати систему управління фінансовими результатами діяльності підприємства;
- оцінка фінансових результатів Чернівецького міськШЕП,
- визначення напрямів удосконалення управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП.

Об'єктом даного дослідження є процес управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП. **Предметом дослідження** є механізм управління фінансовими результатами комунального підприємства в сучасних динамічних умовах господарювання.

Теоретичною і **методологічною основою** дослідження є концептуальні положення теорії фінансового управління. У кваліфікаційній роботі застосовувалися абстрактно-логічний метод, монографічний, економіко-статистичний. системний підхід, методи узагальнення інформації, горизонтальний та вертикальний аналіз, побудова аналітичних таблиць, метод фінансових коефіцієнтів, графічний.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є законодавчі та нормативні документи, матеріали фінансової звітності міського комунального підприємства, наукова й навчальна література, періодичні видання щодо проблематики фінансового менеджменту та науково-дослідні праці.

Наукова новизна одержаних результатів. У роботі поглиблено теоретичні аспекти та обґрунтовано практичні рекомендації щодо вдосконалення управління фінансовими результатами комунального підприємства. Ключові здобутки кваліфікаційної роботи, що описують новизну дослідження, ґрунтуються на наступному:

- встановлено, що прибуток у вигляді кінцевого фінансового результату діяльності підприємств представляє собою різницю між загальною сумою доходів та виробничими і комерційними витратами із врахуванням збитків від господарських різних операцій звітного періоду;
- обґрунтовано з метою практичного використання систему управління фінансовими результатами підприємства за центрами фінансової відповідальності.

Практичне значення результатів, одержаних під час дослідження, полягає у науковому обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП.

Структура та обсяг роботи. Основна частина представленої кваліфікаційної роботи магістерського рівня включає такі вступ, три розділи, висновки. Результати здійсненого дослідження викладені на 64 сторінках, список використаних джерел становить 60 найменувань. Робота містить 19 таблиць, 9 рисунків та 4 додатка.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна природа фінансових результатів підприємства

Одним із основних об'єктів наукових досліджень в сфері фінансів є фінансові результати, які характеризують ефективність діяльності. Категорія «фінансові результати» враховує дві сторони подвійного завдання: скільки отримано і якою ціною.

Визначення сутності фінансових результатів в його загальнооекономічному понятті пояснює їх, як результат порівняння доходів з витратами звітного періоду. В свою чергу, доходи характеризують споживчу вартість виробленої продукції (виконаних робіт, наданих послуг), а витрати – фактичну їхню вартість (собівартість). За ефективної виробничо-господарської діяльності фінансові результати представляють собою прибутки, в протилежному випадку – збитки.

Переважає більшість вчених-економістів появу поняття «прибутку» пов'язують із часами початкових форм капіталу та виникнення товарного виробництва.

Меркантилізм був першою економічною школою, що вивчала категорію прибутку. Меркантилісти вважали, що прибуток виникає у випадку продажу товарів за ціною, вищою за їх вартість. Таким чином дана школа вважала, що прибуток створюється під час кругообігу. Згідно їх поглядів, все можна купити за золото або гроші, які є багатством людей. Таке трактування було зумовлене початковим видом капіталістичної діяльності, тобто міжнародну торгівлю, в результаті якої формувалися значні обсяги прибутків та відбувалося нагромадження багатства у вигляді золота. Отже, меркантилісти вважали джерелом багатства торгівлю, але їх основною помилкою було не врахування прибутку, який формувався у виробничій сфері, тобто, який, створювало

мануфактурне виробництво. Саме тому вони визначали показник прибутку як різницю між ціною продажу та купівлі на певний товар.

З поступовим розвитком економічної думки, капітал із сфери торгівлі авансувався у виробництво. Це зумовило появу школу фізіократів, яка, в свою чергу, вважає аграрне виробництво головним джерелом багатства. «Вона ототожнює його з багатством природи та зазначає, що воно виникає лише природним шляхом. Основною думкою фізіократів було те, що тільки за рахунок природної родючості землі відбувається зростання та накопичення багатства, а тому, виходячи з цього, відкидали можливість створення прибутку у сфері промисловості» [31, с. 157].

Представники класичної економічної школи, зокрема, відомі англійські економісти У. Петті, А. Сміт і Д. Рікардо, визначали прибуток, як «особливу категорію фінансових результатів, та досліджували його у взаємозв'язку процесом накопичення капіталу та факторами багатства суспільства. Вони вважали джерелом прибутку не кругообіг, а виробництво. А. Сміт стверджував, що першоджерелами будь-якого доходу є заробітна плата, прибуток і рента» [31, с. 345]. У своїй ключовій роботі «Дослідження природи та причин багатства народів» А. Сміт зазначає, що праця формує вартість не тільки її ціни (заробітної плати), а й прибутку та ренти.

Теорії А. Сміта вдосконалював Д. Рікардо, який вважав, «що прибуток і заробітна плата є складовими вартості, а не її джерелами, а сама вартість створюється працею. Д. Рікардо пов'язує прибуток із заробітною платою, стверджуючи, що її зростання веде до зменшення прибутку і навпаки» [31, с. 345].

Неокласична економічна теорія, враховуючи попередні дослідження класичної школи, надає прибутку подвійного трактування. Зокрема, Л. Вальрас та Дж. Б. Кларк визначали прибуток «як винагороду, ціну одного виробничого фактору – капіталу, при цьому не приймаючи до уваги інші важливі фактори такі, як земля та праця» [27]. Інше трактування прибутку

класичною школою розглядало його як комплексний дохід усіх задіяних виробничих факторів.

Базуючись на вищевказаних теоріях, розвивалися та поглиблювалися всі інші дослідження щодо трактування економічного змісту фінансових результатів.

Так, вчені-інституціоналісти Й. Шумпетер та Ф. Перу свої теорії прибутку будують не на основі ринкових умов та конкуренції, а на характері поведінки різних соціальних груп та взаємодії неекономічних соціальних явищ. За даними теоріями на фінансові результати впливають різні суспільні неекономічні інститути: науково-технічний прогрес, держава, соціальні групи, профспілки тощо. Й. Шумпетер визначає прибуток, як «результат специфічної природи діяльності підприємця, впровадження підприємцем нових поєднань факторів виробництва» [27].

Теорією формування прибутку, яка висвітлюється в економічній науці, є теорія трудового доходу, прихильником якої був відомий економіст А. Маршал. Ця теорія ґрунтується на тому, що існують певні групи працюючих (підприємців) поряд з робітниками. Організаторська функція є основною функцією підприємців, а прибуток є винагородою підприємців поряд із заробітною платою працівників. Тобто прибуток це оплата підприємницької функції.

Таким чином, дослідження економічної думки щодо категорії «фінансові результати», показує, що впродовж століть вчені намагались визначити їх роль та значення в діяльності окремого підприємства.

Заслуговують на увагу думка видатного економіста Я.В. Левіка щодо проблеми визначення фінансових результатів: «Рахівництву ставилось і ще до цього часу багатьма практиками ставиться в обов'язок бути наукою, за допомогою якої визначаються результати – прибуток або збиток – досягнуті підприємством за даний період часу» [26].

Значна кількість економістів розглядають економічний зміст фінансових результатів через їх функції: нагромадження, стимулювання та

розподілу. При позитивних фінансових результатах (прибутку) проявляється функція нагромадження, тобто вони в даному випадку стають основним ресурсом для збільшення власного капіталу підприємства та є джерелом розширеного відтворення. Функція стимулювання проявляється при заохоченні управлінських працівників підприємства та підвищення ставки заробітної плати за результатами господарської діяльності. А функція розподілу фінансових результатів спостерігається у розподілі прибутку між державою підприємством та власниками.

Окремі економісти крім перерахованих функцій фінансових результатів виділяють ще й функції стимулювання ризику та виправлення помилок. Показник фінансового результату відображає ефективні види діяльності підприємства і є стимулом для інвестування у ці види діяльності.

Наприкінці ХХ ст. теорія фінансових результатів вступила в чергову стадію свого оновлення, яке тісно пов'язане з новими дослідженнями щодо теорії фірми", яка намагається досягти не стільки позитивних фінансових результатів (прибутку), а скільки – збільшити свій потенціал виробництва. Проте не потрібно недооцінювати важливість позитивного значення фінансових результатів, та мотиви для їх отримання, тому що "історія світового бізнесу, його основна передумова говорять про те, що головною метою підприємця (власника) є отримання прибутку. Конкретний спосіб отримання прибутку завжди відображав економічне, політичне і соціальне становище свого часу» [26].

Аналітичний огляд історії розвитку концептуальних теорій щодо сутності фінансових результатів свідчить про незавершеність і певну суперечність щодо трактування даної категорії, як з економічного боку так і з боку фінансового менеджменту. У таблиці 1.1 представлені сучасні визначення фінансових результатів підприємства.

Таблиця 1.1

Трактування сутності категорії «фінансові результати»

Автор	Інтерпретація терміну «фінансові результати»
Есманова Л.І.	«Фінансовий результат підприємства (з економічної точки зору) – різниця між тим, що одержало підприємство за виконану господарську операцію, або декілька операцій і тим, що фактично витратило на них у процесі виробничо-господарської діяльності з метою забезпечення економічної вигоди, а також використання цієї позитивної різниці протягом операційного циклу та в разі виникнення надзвичайних подій» [20]
Семерунь Л.В.	«Фінансові результати діяльності підприємства – система взаємопов'язаних фінансових показників, що визначаються поетапно як різниця між доходами і витратами, які узагальнюють підсумки різних напрямів діяльності та характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства» [46]
Скалюк Р.В.	«Фінансовий результат господарської діяльності підприємства – підсумковий показник ефективності господарської діяльності, що відображає загальну величину економічних вигод отриманих (втрачених) підприємством, можливість забезпечення прибутковості та економічного розвитку підприємства» [49]
Білик Т.О.	«Фінансові результати підприємства – прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між сукупними доходами та витратами підприємства і за позитивного його результату представляє додаткову вартість, виступає одним із джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства, основним критерієм оцінки її ефективності» [2]

З економічної сторони найбільш повно та обґрунтовано фінансовий результат визначається Вороніною О.О., яка розглядає його, як «якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та зокрема відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і

кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин» [11].

Дане трактування категорії «фінансовий результат» є найбільш актуальним та відповідає сучасним реаліям, а саме:

1) вона об'єднує в собі різноманітні визначення фінансового результату як зі сторони економічної теорії так і зі сторони окремих складових бухгалтерського обліку;

2) у ньому враховано зміни активних частин формування фінансового результату (доходів та витрат), поєднано їх із структурними елементами доходів, витрат і власного капіталу, які приймають участь у формуванні та розпорядженні фінансовими результатами та охоплює всі види діяльності підприємства (операційну, фінансову, інвестиційну);

3) виділено найсуттєвіші складові, які впливають на формування фінансових результатів – отримані доходи та здійснені витрати.

Якщо розглядати сутність фінансових результатів з позиції аналізу та аудиту, то вона певною мірою відрізняється від економічного трактування. Це можна пояснити тим, що результати діяльності, які відображаються у фінансовій звітності, залежать від нормативного регулювання їх обліку, і відповідно, виходити за рамки законодавства не можуть.

Для усунення неоднозначності трактування поняття «фінансові результати» у сфері економіки, фінансів, обліку Шипіна С.Б. розглядає його з урахуванням впливу економічного, податкового та управлінського підходів на відображення господарських операцій в обліку. Вона визначає, що «фінансові результати – це результат господарської діяльності, що є різницею від порівняння доходів і витрат підприємства за вирахуванням суми податків, що визначається за визначений період в цілому або за видами діяльності, та узагальнюється у вигляді показників (прибутку (збитку))» [56].

З позиції науковця таке трактування має такі переваги:

1) удосконалено нормативно-праве регулювання бухгалтерського обліку в частині уточнення понятійного апарату;

2) підвищено інформаційного забезпечення системи управління підприємством через однозначне розуміння;

3) створено основи для удосконалення методики обліку фінансових результатів.

Ратушна О.П. розглядає «фінансові результати, що формується на основі порівняння доходів і витрат звітного періоду для визначення похідних величин (прибуток, збиток, нульовий результат), які характеризують результативність діяльності підприємства» [44]. Автор чітко відображає зміст, суть і форму прояву фінансових результатів, так як дана категорія є узагальнюючою та за її результатом визначаються показники результативності суб'єкта господарювання.

Скрипник М.Є. надає таке бачення сутності фінансових результатів «фінансовий результат як облікова категорія визначається у вигляді співвідношення між доходами і витратами або приростом (зменшенням) власного капіталу, генерованим у процесі діяльності підприємства за звітний період (за винятком зміни капіталу за рахунок внесків або вилучення власниками)» [47].

Проведений аналіз сутності фінансових результатів в економічній теорії, фінансовому менеджменті, бухгалтерському обліку свідчить, що підходи до трактування даної категорії залежить від багатьох факторів, а саме:

- 1) предмета та рівня розвитку науки;
- 2) суспільно-політичного устрою країни;
- 3) положень нормативно-правових документів етапу історичного розвитку країни.

Але не дивлячись на розбіжності в тлумаченнях поняття «фінансові результати» в кожній його інтерпретації простежується одна спільна думка – результат діяльності підприємства залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а узагальнюючим показником їх порівняння є прибуток (або збиток, або нульовий результат).

На рис. 1.1 наведено економічну характеристику фінансового результату та підходи до його розуміння.

Рис. 1.1. Якісні характеристики фінансових результатів та підходи до тлумачення їх сутності

Фінансові результати підприємства є динамічним показником, який змінюється під дією зовнішніх та внутрішніх чинників. До зовнішніх чинників можна віднести безліч, а саме економічну нестабільність в державі та світі; цінову політику на ресурси, паливо, енергію; систему оподаткування; порушення договірних зобов'язань з боку контрагентів; інвестиційна та кредитна політика.

До внутрішніх факторів можна віднести:

1) облікову політику підприємства (в частині визнання, оцінки доходів і витрат як складових фінансового результату);

2) обсяг і якість реалізованої готової продукції (товарів, робіт, послуг) як основа чистого доходу від реалізації, їх рівень собівартості;

3) систему ціноутворення, маркетингову діяльність, якість менеджменту підприємства.

Отже, в сучасному розумінні позитивний фінансовий результат є головною метою та основним стимулом розвитку діяльності підприємства. Він є показником, що характеризує винагороду підприємця за здійснення інновацій та ризик. Фінансовий результат є основним джерелом надходження додаткових коштів на підприємство, постійно змінюється, що забезпечує позитивну динаміку грошових потоків та є основою постійного зростання обсягів діяльності.

1.2. Механізм формування фінансових результатів підприємства

Процес формування фінансових результатів спрямований на те, щоб досягти планового їх обсягу, реалізувати всі резерви, за рахунок операційної фінансової, та інвестиційної діяльності. Розглянемо підходи щодо формування фінансових результатів підприємства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Підходи щодо формування фінансових результатів

База підходу	Характеристика підходу
Міжнародні стандарти фінансової звітності	Для визначення фінансового результату рекомендують застосовувати метод «витрати-випуск». В обліковій практиці зарубіжних країн використовують два варіанти цього методу: <ul style="list-style-type: none"> – передбачається визначення фінансового результату звітного періоду як різниці між доходами від реалізації і витратами періоду; – фінансовий результат обчислюється як різниця між вартістю чистих активів на кінець і початок періоду з виключенням внесків капіталу і вилучень.
Національні стандарти України	Передбачено формування фінансових результатів за двома системами залежно від побудови фінансового обліку: <ul style="list-style-type: none"> – передбачає зіставлення доходів із витратами, та вартістю розподілу адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат; – фінансовий результат обчислюється як різниця між доходами підприємства та витратами, які акумулюють у звіті про фінансові результати згідно з їхніми характером (за елементами).

У міжнародній фінансовій практиці виділяють такі три основні підходи до визначення величини фінансового результату діяльності підприємства. За першим підходом, фінансовий результат розглядають, як зміну величини чистих активів підприємства впродовж звітного періоду.

За другим підходом, фінансовий результат визначають як різницю між величиною доходів та витрат діяльності підприємства. Відповідно до третього підходу, фінансовий результат трактується, як зміна величини власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Досвід міжнародної практики визначення фінансового результату діяльності підприємства передбачає два головні методи:

1) балансовий метод, який передбачає визначення фінансового результату на основі балансового рівняння, за яким величина активів підприємства відповідає сумі власного капіталу (статутний, резервний, додатковий капітал, прибуток минулих років) та його зобов'язань. За такого підходу, показник фінансового результату відображає зміну вартості чистих активів впродовж звітного періоду;

2) метод «витрати – випуск» передбачає розрахунок фінансового результату шляхом співставлення доходів та витрат діяльності підприємства, з наступними коригуванням даної різниці на суму зміни залишків запасів та вартості незавершених капітальних інвестицій впродовж звітного періоду. В зарубіжній практиці фінансового менеджменту найбільшого поширення отримав метод «витрати – випуск», в той час, як балансовий метод розрахунку фінансового результату використовується переважно у діяльності підприємств малого бізнесу.

Відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, за методом «витрати-випуск» фінансовий результат визначається як співвідношення доходів та витрат від реалізації. Витрати в даному випадку обліковуються лише за елементами, що дає змогу визначити в бухгалтерському обліку новостворену вартість і фінансовий результат. Водночас, чистий результат за

рік повинен бути тотожним для розрахунку за кожним з варіантів. Представлені варіанти вважають доповнюють один одного.

У вітчизняній практиці механізм формування фінансових результатів середніх і великих підприємств відповідає НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [33], для малих підприємств фінансові результати діяльності визначають відповідно до методики, наведеної П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства» [35].

Таким чином, формування фінансових результатів є частиною загальної системи господарювання, яка пов'язана із прийняттям рішень щодо забезпечення необхідного їх обсягу для досягнення тактичних та оперативних цілей суб'єкта господарювання. Визначимо сутність формування фінансового результату відповідно до НП(С)БО 1, розглянувши окремі статті форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»:

– «валовий прибуток – різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);

– прибуток (збиток) від операційної діяльності, визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних, витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;

– прибуток (збиток) до оподаткування визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків);

– чистий прибуток (збиток) розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування» [29].

Розмір та характер прибутків і збитків за кожний період діяльності підприємства є найважливішими підсумковими показниками ефективності їх роботи, тому при їх визначенні можна визначити наведену логічну схему (табл.1.3).

Таблиця 1.3

Алгоритм визначення фінансового результату підприємства

Показники		Алгоритм розрахунку
Валовий прибуток (збиток)	=	Чистий дохід - Собівартість реалізованої продукції
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток)	=	Валовий прибуток + Інші операційні доходи - Адміністративні витрати - Витрати на збут - Інші операційні витрати
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток, збиток)	=	Фінансовий результат від операційної діяльності + Дохід від участі в капіталі + Інші фінансові доходи + Інші - Фінансові витрати - Втрати від участі в капіталі - Інші витрати
Чистий прибуток, збиток	=	Фінансовий результат до оподаткування - Витрати (дохід) з податку на прибуток - Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування

Таким чином, можемо стверджувати, що фінансовий результат є складною та багатогранною категорією. Головною метою діяльності підприємства в умовах самофінансування виступає фінансовий результат у формі прибутку. Він є одним з ключових показників, який характеризує ефективність його діяльності. Інформація про фінансову результативність відображається у фінансовій звітності підприємства, що є інформаційною базою для визначення рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства та джерелом інформації для потенційних партнерів.

1.3. Характеристика системи управління фінансовими результатами діяльності підприємства

В умовах конкурентної ринкової економіки для досягнення стійкого фінансового стану та забезпечення оптимального економічного ефекту

потрібно сформувати ефективну систему управління фінансовими результатами підприємства.

На думку Вороніної О. О., «управління фінансовим результатом – це процес пошуку та реалізації найбільш ефективних рішень щодо формування, розподілу й використання фінансового результату, який базується на координації дій з іншими підсистемами управління підприємством, на підставі зворотного впливу, та здійснюється для досягнення стійкого фінансового стану й ефективної діяльності підприємства» [11].

Розгляд управління фінансовими результатами, як однієї з основних складових у загальній системі управління підприємством, сприяє розкриттю вищезазначеним автором змісту такого управління, відмінністю якого від існуючих підходів є виділення координаційної функції зазначеного управління та важливість узагальнення зворотного впливу фінансового результату для системи управління підприємством в цілому.

Такі науковці, як Говорушко Т.А. та Арич М.І. визначають «процес управління фінансовими результатами діяльності підприємства як комплекс організаційно-управлінських заходів, методів та інструментів визначення і реалізації найбільш економічно-ефективних управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання фінансово-економічного результату діяльності підприємства для досягнення його цілей та мети створення» [14].

Використання результатів діяльності підприємства в системі управлінні підприємства на сьогоднішній день досить складна справа, оскільки керівники часто не усвідомлюють важливість оперативного управління діяльністю, тому навіть не ставиться задача збору та надання поточних даних для прийняття управлінських рішень. Результати діяльності в поточному менеджменті не використовуються через відсутність інформації та відсутність самого поточного менеджменту.

На погляд Есманової Л.І., «застосування господарських результатів у поточному менеджменті є одним із важливих факторів розвитку підприємств. Використання господарських результатів в управлінні неможливе без

управлінського обліку, який визначає єдність мети управлінських рішень, є необхідним джерелом економічної інформації про діяльність підприємства для оперативного реагування на щоденні відхилення реального фінансово-економічного стану»[20].

Вивчаючи фактори впливу на управління фінансовими результатами, не можна не погодитись з науковцями Одінцовою Т.М., Невмержицькою О.В. та Чаус І.В., «які розглядають аналіз співвідношень «витрати – обсяг – прибуток» (або CVP-аналіз; «Cost – Volume – Profit») як інструмент системи управління фінансовими результатами» [37].

Зазначений вид аналізу вважається одним із найбільш ефективних засобів прогнозування і планування діяльності підприємства, а отже і фінансового результату. Цей вид аналізу традиційно використовується в управлінському обліку. Зазначені автори наголошують на доцільності застосування саме управлінського підходу, який дозволяє визначати реальну величину порогу рентабельності окремих видів продукції.

В управлінні фінансовими результатами важливу роль відіграє належний рівень інформаційного забезпечення. Ходарєва О.О. та Шульга Л.О. визначають, що «саме функціонально-вартісний аналіз може забезпечити наявність інформації, необхідної для постановки економічно обґрунтованих цілей і завдань» [54].

Можна стверджувати, що економічний механізм управління фінансовими результатами підприємства – це динамічна, комплексна організаційно-управлінська підсистема, яка передбачає реалізацію спеціальних процедур (організації, інформаційного забезпечення, управління, контролю), спрямованих на забезпечення сталого зростання прибутковості, оптимальної мобілізації та реалізації потенціалу економічного розвитку підприємства в довгостроковій перспективі його господарської діяльності, що призводить до збільшення ринкової вартості підприємства та відповідає основній меті, цілям і завданням загальної системи управління.

Основною метою управління фінансовими результатами є їх максимізація з точки зору досягнення поставлених цілей і завдань діяльності підприємства в цілому. Відповідно, основними завданнями управління фінансовими результатами є наступні:

- встановлення цілей та завдань управління формуванням фінансових результатів;
- виявлення впливу ключових чинників на формування фінансових результатів;
- максимізація обсягу фінансових результатів;
- мінімізація рівнів фінансових ризиків;
- контроль фактичних показників досягнення фінансових результатів та їх співставлення з плановими значеннями.

Наведений перелік завдань є не вичерпним, проте згадані завдання виступають основними з точки зору забезпечення досягнення мети управління.

Об'єктом управління виступає процес формування та розподілу фінансових результатів підприємства та його зв'язок із доходами, витратами, напрямками використання.

До основних суб'єктів управління належать керівники усіх рівнів, що виконують функції управління фінансовими результатами в рамках покладених на них повноважень, а також працівники підприємства, залучені до процесів управління формуванням фінансових результатів підприємства.

«Основними принципами, дотримання яких є доцільним в процесі управління фінансовими результатами, є:

- системність;
- комплексність;
- науковість;
- доцільність;
- релевантність;
- стратегічна орієнтація;

- економічність;
- альтернативність;
- відповідальність» [3].

Управління фінансовими результатами діяльності підприємства безпосередньо відображається на структурі капіталу підприємства. Зростання прибутку дозволяє збільшити величину його власного капіталу, і також підвищити його фінансову стійкість, що позитивно відображається на структурі всього капіталу підприємства та забезпечує його інвестиційну привабливість.

До основних ознак, за якими здійснюється управління фінансовими результатами належать:

- 1) рівень якості фінансового результату (високий, оптимальний, середній, низький);
- 2) абсолютна величина показника фінансового результату господарської діяльності підприємства (чистого прибутку (збитку), яка диференціюється залежно від високого чи низького значення цього показника.

Ідентифікація величини фінансового результату відповідно до критеріїв високого та низького абсолютного значення даного показника, відбувається шляхом порівняльного аналізу суми фінансового результату господарської діяльності певного підприємства з аналогічною базою порівняння, наприклад, підприємств-конкурентів, середнього показника підприємства відповідної галузі тощо.

У забезпеченні врівноваженої системи управління фінансовими результатами підприємства виступають наступні основні блоки:

- 1) Аналітичний блок представляє систему формалізованої обробки облікових даних для цілей прийняття управлінських рішень в галузі управління фінансовими результатами. Цей блок ґрунтується на теорії вартості підприємства. Завдяки цій теорії забезпечується побудова

інтегральних моделей господарської діяльності, в якій управлінські рішення розглядаються в розрізі впливу на величину ринкової вартості підприємства.

Основним досягненням таких моделей є синергетичний ефект, тобто забезпечення кількісної сумарності ефекту від здійснення планових заходів між трьома основними видами діяльності підприємства:

- 1) операційна діяльність;
- 2) фінансова діяльність;
- 3) інвестиційно-інноваційна діяльність.

Отже, використовуючи дану модель можна: розрахувати оптимальну величину і структуру випуску і реалізації продукції з урахуванням зміни попиту на різних ринків збуту, функції витрат за різними виробничими лініями, капіталомісткість окремих видів продукції та інших факторів; забезпечити розрахунок оптимальної величини і структури залучених джерел фінансування; кількісно визначити пропорції оптимального розподілу прибутку.

2) Обліковий блок це система документообігу для інформаційного забезпечення управлінських рішень (управлінський, маркетинговий та фінансовий облік). Обліковий блок є системою внутрішнього і зовнішнього документообігу, що забезпечує збір даних для цілей управлінського і фінансового планування фінансових результатів підприємства, а також складання зведеної фінансової звітності відповідно до національних та міжнародних стандартів обліку, включаючи розкриття інформації про суттєві факти діяльності підприємства. Слід зазначити, що облік може здійснюватися як у формі «паперового» документообігу, так і за допомогою впровадження програмного продукту.

Найбільш важливими складовими облікового блоку є: уніфікація даних (витрат, основних засобів і капітальних вкладень, фінансових результатів, оборотних активів, фінансових ресурсів); єдина система обчислення планових і фактичних параметрів для внесення в базу даних; стандартизація представлення даних: розробка форм звітності про фінансові результати

підприємства для всіх зацікавлених груп користувачів.

3) Організаційний блок – структура управління (функції і регламент координації, супідрядності і контролю діяльності управлінських підрозділів) для забезпечення процесу управлінського і фінансового планування фінансових результатів підприємства.

Основними елементами організаційного блоку є:

- система руху інформації для планових і контрольних цілей;
- система співпідпорядкованості різних ланок організаційної структури в процесі збору та обробки інформації та прийняття управлінських рішень;
- система управління за центрами відповідальності (центри управлінських витрат, центри нормативних витрат, центри доходів, центри прибутку, центри інвестицій, центри інновацій), на основі цього визначення «ступеня свободи» керівництва різних підрозділів і побудова системи матеріального стимулювання в контексті системи управління витратами.

4) Програмно-технічний блок представлений програмним продуктом, що підтримує аналітичний, обліковий і організаційний блоки управління фінансовими результатами. Якісне підвищення ефективності функціонування врівноваженої системи управління фінансовими результатами підприємства досягається за рахунок використання комплексних програмно-технічних рішень, складових програмно-технічного блоку системи.

В результаті впровадження програмно-технічного блоку є можливою оперативна і достовірна оцінка фінансових результатів підприємства, централізоване управління фінансовими активами і наскрізний контроль матеріальних потоків, що виражається в контролі витрат на всіх стадіях, управлінні конкурентоспроможністю підприємства, підвищенням його інвестиційної активності.

Так як кожне підприємство є унікальним, склад факторів ризику зниження фінансових результатів у кожного окремого підприємства є специфічним, хоча у їх складі обов'язково присутні і загальні види ризиків. Фінансовому менеджеру слід використовувати своє професійне судження,

щоб оцінити ризики зниження фінансових результатів підприємства і розробити процедури, необхідні для зниження даної групи ризиків до прийняттого рівня. Оцінка основних підходів до мінімізації несприятливого впливу факторів ризику зниження фінансових результатів і їх фінансових наслідків дозволяє виділити ряд загальних процедур управління ризиками зниження фінансових результатів підприємства, що базуються на класичних прийомах.

Етап моніторингу результатів і вдосконалення системи управління ризиками зниження фінансових результатів підприємства повинен забезпечувати гнучкість управління ризиками, а також динамічний характер цього процесу з метою адаптації до зміни умов функціонування підприємства і сукупності факторів ризику, що впливають на діяльність підприємства.

Завершальним процесом формування системи управління фінансовими результатами підприємства є етап контролю і оцінки. Його основна мета полягає у своєчасному виявленні відхилень від заданого напрямку, ефективному досягненні поставлених завдань у встановлені терміни, що передбачає інтеграцію оперативного і стратегічного управління в єдиний безперервний процес.

Висновки до розділу 1

З економічної сторони найбільш повно та обґрунтовано фінансовий результат визначається як якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та зокрема відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків

(збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин.

В кожній інтерпретації «фінансового результату» простежується одна спільна думка – результат діяльності підприємства залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а узагальнюючим показником їх порівняння є прибуток (або збиток, або нульовий результат).

В умовах конкурентної ринкової економіки для досягнення стійкого фінансового стану та забезпечення оптимального економічного ефекту потрібно сформувати ефективну систему управління фінансовими результатами підприємства.

Економічний механізм управління фінансовими результатами підприємства – це динамічна, комплексна організаційно-управлінська підсистема, яка передбачає реалізацію спеціальних процедур (організації, інформаційного забезпечення, управління, контролю), спрямованих на забезпечення сталого зростання прибутковості, оптимальної мобілізації та реалізації потенціалу економічного розвитку підприємства в довгостроковій перспективі його господарської діяльності, що призводить до збільшення ринкової вартості підприємства та відповідає основній меті, цілям і завданням загальної системи управління.

Основною метою управління фінансовими результатами є їх максимізація з точки зору досягнення поставлених цілей і завдань діяльності підприємства в цілому. Відповідно, основними завданнями управління фінансовими результатами є наступні:

- встановлення цілей та завдань управління формуванням фінансових результатів;
- виявлення впливу ключових чинників на формування фінансових результатів;
- максимізація обсягу фінансових результатів;
- мінімізація рівнів фінансових ризиків;
- контроль фактичних показників досягнення фінансових результатів та їх співставлення з плановими значеннями.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО МІСЬКШЕП

2.1. Фінансово-економічна характеристика міського комунального підприємства

ЧЕРНІВЕЦЬКЕ МІСЬКШЕП зареєстровано 18.09.2003 за юридичною адресою Україна, Чернівецька обл., місто Чернівці, вул. Кошового. Керівником організації є Оробець Григорій Миколайович. Розмір статутного капіталу складає 30 744 518,00 грн.

Основним видом діяльності підприємства відповідно до КВЕД є інші види діяльності із прибирання. До інших видів діяльності підприємства також відносяться:

- Допоміжне обслуговування наземного транспорту;
- Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах;
- Будівництво доріг і автострад;
- Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю;
- Добування піску, гравію, глини і каоліну;
- Надання допоміжних послуг у сфері добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів;
- Виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів;
- Виготовлення виробів із бетону для будівництва;
- Виробництво бетонних розчинів, готових для використання;
- Виробництво неметалевих мінеральних виробів, н.в.і.у.

Проаналізуємо склад та структуру активів Чернівецького міськШЕП за 2018-2020 рр., табл. 2.1, 2.2.

Таблиця 2.3

Аналіз складу майна Чернівецького міськШЕП за 2018–2022 рр.

Показники	На кінець року , тис. грн.					Відхилення (+,-) 2022 до 2018 рр.	
	2018	2019	2020	2021	2022	тис. грн.	%
Необоротні активи, в тому числі:	127510	119401	110271	96766	106899	-20611	-16,16
- нематеріальні активи	6	3	10	10	12104	12098	201633,33
– основні засоби	127504	119398	110261	96756	94795	-32709	-25,65
Оборотні активи, в тому числі:	11373	13562	13451	10510	12467	1094	9,62
– запаси	4169	5961	3464	2549	4448	279	6,69
– дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2415	4374	3198	2284	3317	902	37,35
– дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0	0	0	198	195	195	100
- дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	9	34	22	34	11	2	22,22
- інша поточна дебіторська заборгованість	305	92	0	0	0	-305	-100
– грошові кошти	3809	2138	5759	4143	3704	-105	-2,76
- витрати майбутніх періодів	65	53	114	85	74	9	13,85
- інші оборотні активи	601	910	894	1217	718	117	19,47
Всього активів	138883	132963	123722	107276	119366	-19517	-14,05

У 2022 р. вартість майна Чернівецького міськШЕП зменшилася на 19517 тис. грн., насамперед внаслідок зменшення необоротних активів на 20611 тис. грн (16,16%). Основні засоби комунального підприємства внаслідок їх зносу зменшилися на 32709 тис. грн. (25,65%). У 2022 р. спостерігається значне

збільшення вартості нематеріальних активів у сумі 12104 тис. грн. Підприємство не здійснює капітальних інвестицій.

Оборотні активи комунального підприємства у 2022 р. порівняно із 2018 р. збільшилися на 1094 тис. грн. (9,62%), за рахунок зростання матеріальних оборотних запасів на 279 тис. грн., дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 902 тис. грн., дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 195 тис. грн., дебіторської заборгованості із внутрішніх розрахунків на 2 тис. грн., витрат майбутніх періодів на 9 тис. грн., інших оборотних активів на 117 тис. грн. Отже, зростання оборотних активів в першу чергу відбулося за рахунок зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги та за рахунок зростання запасів.

В той же час зменшилися такі статті оборотних активів як інша поточна дебіторська заборгованість на 305 тис. грн., у 2020-2022 рр. вона мала нульове значення, та грошові кошти на 105 тис. грн. (2,76%).

Структура майна Чернівецького міськШЕП відображена у таблиці 2.2. Співвідношення оборотних та необоротних активів значно зміщене на бік останніх. Так, на кінець 2018 питома вага необоротних активів підприємства дорівнювала 91,81 %, у 2019 р. - 89,9%, у 2020 р. – 89,13%, у 2021 р. – 90,2%, у 2022 р. – 89,56%. Питома вага оборотних активів, в свою чергу коливається в межах 8-10%. У 2022 р. їх частка дорівнювала 10,44%, що на 2,26 пункти вище 2018 р. Питома вага необоротних активів навпаки зменшилася на 2,26 пункти.

Найбільша питома вага у структурі активів належить основним засобам: 91,81% у 2018 р., 89,9 % у 2019 р., 89,12% у 2020 р., 90,19 % у 2021 р., 79,42% у 2022 р. Але внаслідок зменшення їх балансової вартості поступово зменшується їх питома вага.

Щодо оборотних активів основними їх складовими є запаси, дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги та грошові кошти. Так питома вага запасів у 2018 р. становила 3%, у 2019 р. – 4,48%, у 2020 р. – 2,8%, у 2021 р. 2,38 і у 2022 р. збільшилася до 3,73%. Частка дебіторської заборгованості за товари, послуги, роботу у 2018 р. дорівнювала 1,74%, у 2019 р. – 3,29%, у 2020

р. -2,58%, у 2021 р. – 2,3%, у 2022 р. – 2,78%. Спостерігається її збільшення на 1,04 пункти. Питома вага грошових коштів у 2018 р. становила 2,74%, у 2019 р. -1,61%, у 2020 р. 4,65%, у 2021 р. – 3,86%, у 2022 р. – 3,1%.

Таблиця 2.4
Аналіз структури майна Чернівецького міськШЕП за 2018–2020 рр.

Показники	На кінець року , %					Відхилення (+,-) 2022 до 2018 рр.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Необоротні активи, в тому числі:	91,81	89,80	89,13	90,20	89,56	-2,26
- нематеріальні активи	0,00	0,00	0,01	0,01	10,14	10,14
– основні засоби	91,81	89,80	89,12	90,19	79,42	-12,39
Оборотні активи, в тому числі:	8,19	10,20	10,87	9,80	10,44	2,26
– запаси	3,00	4,48	2,80	2,38	3,73	0,72
– дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1,74	3,29	2,58	2,13	2,78	1,04
– дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0	0	0	0,18	0,16	0,16
- дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	0,01	0,03	0,02	0,03	0,01	0,00
- інша поточна дебіторська заборгованість	0,22	0,07	0,00	0,00	0,00	-0,22
– грошові кошти	2,74	1,61	4,65	3,86	3,10	0,36
- витрати майбутніх періодів	0,05	0,04	0,09	0,08	0,06	0,02
- інші оборотні активи	0,43	0,68	0,72	1,13	0,60	0,17
Всього активів	100	100	100	100	100	-

Фінансування діяльності міського комунального підприємства здійснюється за рахунок власного та позикового капіталу. Прослідкуємо динаміку цих джерел у таблиця 2.3, що побудована на основі даних балансу підприємства.

Таблиця 2.3

Капітал Чернівецького міськШЕП у 2018 – 2022 рр.

Показники	На кінець року, тис. грн.					Зміна за 2022-2018 рр.	
	2018	2019	2020	2021	2022	тис. грн.	%
Власний капітал	93041	85100	79247	61213	79792	-13249	-14,24
Позиковий капітал	45842	47863	44475	46063	39574	-6268	-13,67
Капітал	138883	132963	123722	107276	119366	-19517	-14,05

Як спостерігаємо у таблиці 2.3, обсяг фінансових ресурсів Чернівецького міськШЕП зменшився на 14,05%. Такі зміни обумовлені зменшенням як власного, так і позикового капіталу. Обсяг власного капіталу зменшився за 5 років на 13249 тис. грн. (14,24%). Позиковий капітал комунального підприємства зменшився на 6268 тис. грн. (13,67%). Прослідкуємо структуру джерел фінансування діяльності Чернівецького міськШЕП у 2018-2022 рр., що зображена на рис. 2.1.

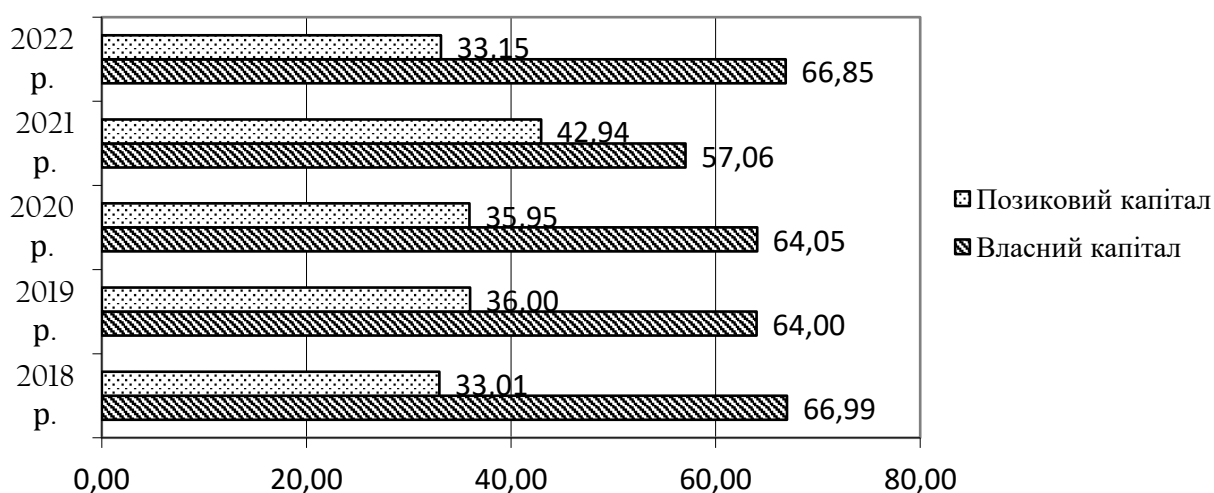

Рис. 2.1. Динаміка структури капіталу Чернівецького міськШЕП у 2018 – 2022 рр.

В структурі джерел капіталу Чернівецького міськШЕП у 2018-2022 рр. найбільшу частку складав власний капітал, 57-67%. У 2018 р. його питома вага дорівнювала 66,85%. Його частка хоч трохи зменшувалася, потім знов зростала і у 2022 р. становила 66,99%. Питома вага позикового капіталу у 2022 р. складала 33,01%. Тобто капітал Чернівецького міськШЕП переважно фінансується за рахунок власних джерел.

У наступній таблиці 2.4 проаналізовано динаміку складу власного та позикового капіталу за 2018-2022 рр. Чернівецького міськШЕП в розрізі наявних джерел.

Зокрема, власний капітал представляють зареєстрований (статутний) капітал, додатковий капітал та нерозподілений прибуток. Зареєстрований капітал підприємства у 2018-2020 рр. не змінювався і становив 5424 тис. грн., у 2021 році зріс до 30745 тис. грн. і у 2022 р. не змінювався. Сума додаткового капіталу підприємства є доволі значною. У 2018 р. він становив 87291 тис. грн. Спостерігається його зменшення, у 2022 р. його сума була на рівні 47486 тис. грн. Нерозподілений прибуток підприємства у 2018-2020 рр. мав значення щороку 526 тис. грн., у 2021 р. підприємство мало непокритий збиток у сумі 50001 тис. грн. У 2022 р. ситуація покращилася, комунальне підприємство збільшило власний капітал за рахунок нерозподіленого прибутку на суму 1261 тис. грн.

В складі позикового капіталу підприємства є інші поточні зобов'язання, величина яких за п'ять років зросла на 3113 тис. грн. (47, 6%). Також спостерігається значна сума поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. У 2018 р. вона становила 5863 тис. грн., у 2019 р. зросла до 8748 тис. грн., у 2020 р. зменшилася до 3691 тис. грн., у 2021 р. зросла до 9751 тис. грн., і у 2022 р. становила 3693 тис. грн. Також у 2020-2022 рр. значно зросла поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом. Спостерігається незначне зростання поточної кредиторської заборгованості з оплати праці. Щороку підприємство має поточну кредиторську заборгованість за одержаними авансами у сумі 1500-1600 тис. грн.

Таблиця 2.4

Склад капіталу Чернівецького міськШЕП за 2018 - 2022 рр.

Показники	На кінець року, тис. грн.					Зміна за 2022-2018 рр.	
	2018	2019	2020	2021	2022	тис. грн.	%
Власний капітал, в тому числі:	93041	85100	79247	61213	79792	-13249	-14,24
- зареєстрований капітал	5224	5224	5224	30745	30745	25521	488,53
- додатковий капітал	87291	79350	73497	35469	47786	-39505	-45,26
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	526	526	526	-5001	1261	735	139,73
Позиковий капітал, в тому числі:	45842	47863	44475	46063	39574	-6268	-13,67
– інші довгострокові зобов'язання	6540	6540	7586	8178	9653	3113	47,60
– поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5863	8748	3691	9751	3693	-2170	-37,01
– поточна кредиторська заборгованість з бюджетом	263	810	3554	1278	1483	1220	463,88
– поточна кредиторська заборгованість зі страхування	160	252	71	70	132	-28	-17,50
– поточна кредиторська заборгованість з оплати праці	818	1200	1282	1339	1183	365	44,62
– поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1506	1574	1510	1598	1674	168	11,16
- доходи майбутніх періодів	30682	28722	26762	23833	21660	-9022	-29,40
Всього пасивів	138883	132963	123722	107276	119366	-19517	-14,05

Найбільшу суму у складі позикового капіталу займають доходи майбутніх періодів. Їх величина у 2018 р. становила 30682 тис. грн., у 2019 р.

– 28722 тис. грн., у 2020 р. – 26762 тис. грн., у 2021 р. зменшилася до 23833 тис. грн., у 2022 р. до 21660 тис. грн.

Наглядно структура зазначених джерел капіталу Чернівецького міськШЕП у 2018-2022 рр. представлена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Структура капіталу Чернівецького міськШЕП за 2018 - 2022 рр.

Показники	На кінець року, %					Зміна за 2022-2018 рр.
	2018	2019	2020	2021	2022	%
Власний капітал, в тому числі:	66,99	64,00	64,05	57,06	66,85	-0,15
- зареєстрований капітал	3,76	3,93	4,22	28,66	25,76	22,00
- додатковий капітал	62,85	59,68	59,40	33,06	40,03	-22,82
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	0,38	0,40	0,43	-4,66	1,06	0,68
Позиковий капітал, в тому числі:	33,01	36,00	35,95	42,94	33,15	0,15
– інші довгострокові зобов'язання	4,71	4,92	6,13	7,62	8,09	3,38
– поточна кредиторська заборгованість за товари	4,22	6,58	2,98	9,09	3,09	-1,13
– поточна кредиторська заборгованість з бюджетом	0,19	0,61	2,87	1,19	1,24	1,05
– поточна кредиторська заборгованість зі страхування	0,12	0,19	0,06	0,07	0,11	0,00
– поточна кредиторська заборгованість з оплати праці	0,59	0,90	1,04	1,25	0,99	0,40
– поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1,08	1,18	1,22	1,49	1,40	0,32
- доходи майбутніх періодів	22,09	21,60	21,63	22,22	18,15	-3,95
Всього пасивів	100	100	100	100	100	-

Як ми вже зазначали власний капітал має значну питому вагу. Зокрема додатковий капітал у 2018 р. займає 62,85% від усього капіталу підприємства. У 2022 р. його частка зменшилася до 40,03 тис. грн. Питома вага статутного

У 2018-2022 рр. у Чернівецького міськШЕП від’ємне значення власного оборотного капіталу. У ці роки також не вистачало і інших планових джерел для фінансового забезпечення запасів: довгострокових зобов’язань, короткострокових кредитів підприємство взагалі немає. Фінансовий стан є кризовим впродовж всього періоду дослідження.

Проаналізуємо динаміку відносних показників фінансової стійкості Чернівецького міськШЕП у 2018-2022 рр. таблиця 2.7.

Таблиця 2.7

Показники фінансової стійкості Чернівецького міськШЕП
у 2018 – 2022 рр.

Найменування показників	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 до 2018 рр.
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,67	0,64	0,64	0,57	0,67	0
Коефіцієнт фінансової стабільності	2,03	1,78	1,78	1,33	2,02	-0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	1,49	1,56	1,56	1,75	1,50	0,01
Коефіцієнт фінансового ризику	0,49	0,56	0,56	0,75	0,50	0,01

Результати розрахунків відносних показників фінансової стійкості Чернівецького міськШЕП свідчать про нормальну фінансову стійкість, Зокрема, коефіцієнт фінансовою незалежності є більшим ніж 0,5. Коефіцієнт фінансової стабільності також є доволі високим. Значення всіх представлених показників Чернівецького міськШЕП майже не змінюється впродовж досліджуваного періоду.

Структура активів і пасивів підприємства також впливає на стан ліквідності та платоспроможності. Згрупуємо. У табл. 2.8 активи Чернівецького міськШЕП згруповані у чотири групи відповідно до ступеня ліквідності, а у таблиці 2.9 пасиви згруповані також у чотири групи за рівнем строковості погашення зобов’язань.

Таблиця 2.8

Групування активів Чернівецького міськШЕП

Активи	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
A1	3809	2138	5759	4143	3704
A2	2424	4408	3220	2516	3523
A3	4835	6924	4472	3851	5240
A4	127510	119401	110271	96766	106899

Таблиця 2.9

Групування пасивів Чернівецького міськШЕП

Пасиви	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
П1	9670	13848	8944	7702	10480
П2	30682	28722	26762	23833	21660
П3	6540	6540	7586	8178	9653
П4	93041	85100	79247	61213	79792

Якщо порівняти групи активів і пасивів, що представлені у таблицях 2.8 та 2.9, то для 2018 р., 2020-2022 рр. можемо засвідчити, що $A1 \leq П1$; $A2 \leq П2$; $A3 \leq П3$; $A4 \geq П4$. Умова ліквідності у 2019 рр. має інший вигляд, а саме $A1 \leq П1$; $A2 \leq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \geq П4$. Тобто баланс Чернівецького міськШЕП є неліквідним.

Відносні показники платоспроможності представлено на рис. 2.2.

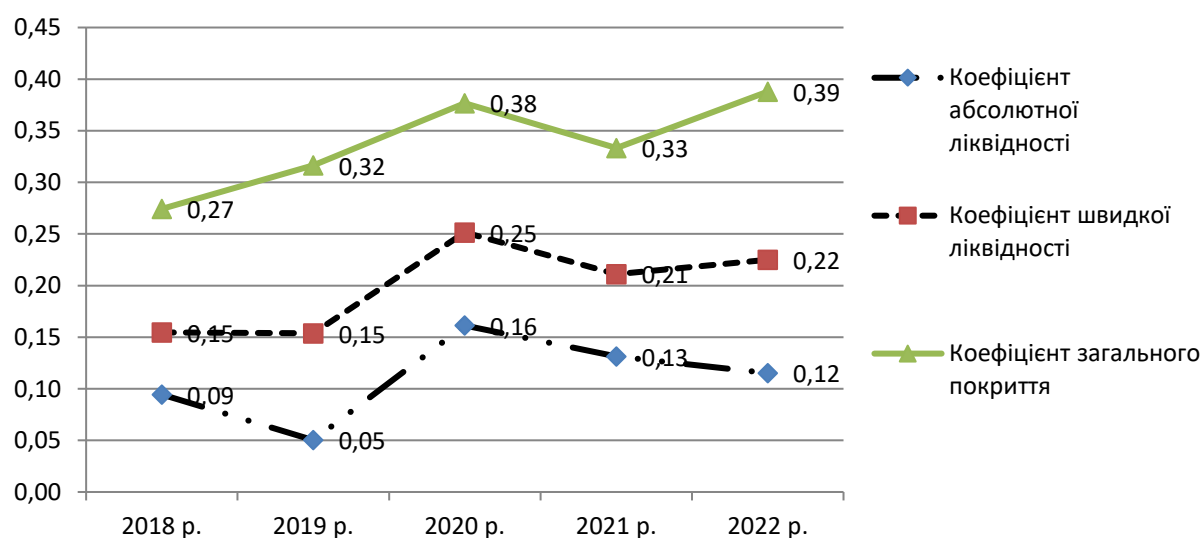

Рис. 2.2. Коефіцієнти платоспроможності Чернівецького міськШЕП у 2018–2022 рр.

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності Чернівецького міськШЕП у 2018 р. дорівнювало 0,09, у 2019р. зменшилося до 0,05, у 2020 р. зросло до 0,16, у 2021 р. становило 0,13 і у 2022 р. – 0,12. Тобто можна спостерігати низьке його значення.

Коефіцієнт швидкої ліквідності має значення менше нормативного, а саме 0,15-0,22. Так само і значення коефіцієнта загальної ліквідності коливається в межах 0,27-0,39. Тобто у підприємства є проблеми із забезпеченням платоспроможності.

2.2. Оцінка формування фінансових результатів Чернівецького міськШЕП

Формування фінансових результатів підприємства здійснюється переважно у рамках операційної діяльності, хоча на них має вплив і інвестиційна та фінансова діяльність. В таблиці 2.10 зображено послідовність формування фінансових результатів Чернівецького міськШЕП.

Чистий дохід від реалізації послуг Чернівецького міськШЕП з 53847 тис. грн., що спостерігався у 2018 р., збільшився за п'ять років на 90,12% і у 2022 р. дорівнював 102374 тис. грн. У той же час, собівартість реалізованої продукції, послуг зросла з 49800 тис. грн., що дорівнювала у 2018 р., до 84440 тис. грн. у 2022 р. Тобто зросла на 34690 тис. грн., 69,64%. Чернівецьке міськШЕП впродовж 2018-2022 рр. років отримує валовий збиток, який зріс на 342,15%. Так, у 2018 р. він дорівнював 4047 тис. грн., а у 2022 р. - 17894 тис. грн.

Але у 2021 р. у підприємства спостерігається значне зменшення чистого доходу від реалізації та зменшення собівартості продукції. В цей рік валовий прибуток дорівнював 1389 тис. грн.

Інші операційні доходи підприємства значно зросли, а саме на 1189 тис. грн. Зокрема їх обсяг у 2018 р. дорівнював 1745 тис. грн., а у 2022 р. - 2934 тис. грн. Адміністративні витрати за п'ять років також зросли у Чернівецького

міськШЕП на 98,64%, інші операційні витрати зросли на 425,39%. Підприємство у 2018-2022 рр. мало інші доходи та інші витрати, які рівні між собою. Також у 2022 р. зросли фінансові витрати підприємства до 131 тис. грн.

Таблиця 2.10

Динаміка фінансових результатів Чернівецького міськШЕП за 2018-2022 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022-2018 рр. (+,-)	
						тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції	53847	70553	88374	65965	102374	48527	90,12
Собівартість реалізованої продукції	49800	63212	75935	65580	84480	34680	69,64
Валовий прибуток (збиток)	4047	7341	12439	1385	17894	13847	342,15
Інші операційні доходи	1745	2019	1971	4639	2934	1189	68,14
Адміністративні витрати	4794	8019	9692	9171	9523	4729	98,64
Інші операційні витрати	702	773	1123	1010	3688	2986	425,36
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток)	296	568	3595	-4157	7617	7321	2473,31
Інші доходи	7826	8029	8039	7861	7788	-38	-0,49
Фінансові витрати	50	66	97	88	131	81	162,00
Інші витрати	7826	8029	8039	7861	7788	-38	-0,49
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток, збиток)	246	502	3498	-4245	7486	7240	2943,09
Витрати з податку на прибуток	93	152	708	0	0	-93	-100,00
Чистий фінансовий результат (збиток)	153	350	2790	-4245	7486	7333	4792,81

За виключенням 2021 р. підприємство отримує позитивний фінансовий результат від операційної діяльності, до оподаткування та чистий прибуток. Результатом діяльності Чернівецького міськШЕП є такий чистий фінансовий результат як прибуток майже у всі роки дослідження, крім 2021 р.

Динаміка основних показників, що формують фінансові результати підприємства у 2018-2022 роках зображена на рис. 2.3.

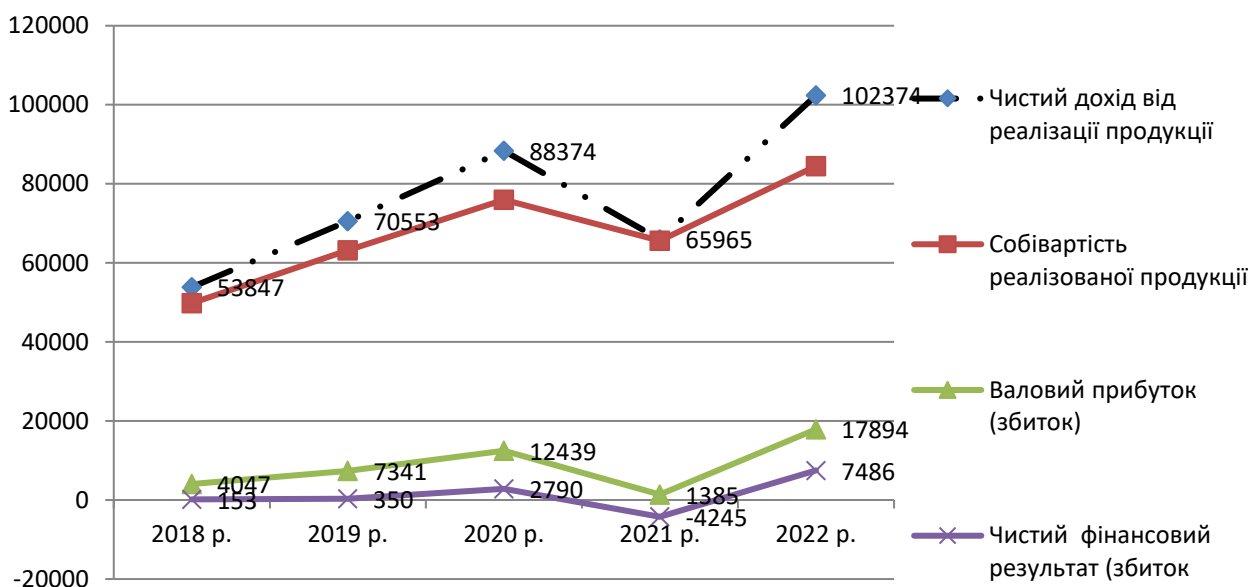

Рис. 2.3. Динаміка фінансових результатів Чернівецького міськШЕП у 2018-2022рр.

На формування фінансових результатів Чернівецького міськШЕП значною мірою впливає чистий дохід від реалізації продукції та собівартість продукції. Щороку діяльність підприємства була прибутковою. Виключенням став 2021 р. коли чистий дохід від реалізації зменшився майже до рівня собівартості продукції. Підприємство у цей рік отримало непокритий збиток у сумі 4245 тис. грн.

У 2022 р. фінансова результативність підприємства значно покращилася, валовий прибуток підприємств становив 17894 тис. грн., чистий прибуток 7486 тис. грн. Для порівняння у 2018 р. валовий прибуток дорівнював 4047 тис. грн., чистий прибуток Чернівецького міськШЕП - 17894 тис. грн.

Для визначення причин таких змін простежимо склад та структуру операційних витрат Чернівецького міськШЕП, що включають основні витрати пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції, товарів та послуг, табл. 2.11., рис. 2.4.

Таблиця 2.11

Аналіз операційних витрат Чернівецького міськШЕП за 2018-2022 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2018-2022 рр. (+,-)	
						тис. грн.	%
Матеріальні витрати	31150	37361	40965	31543	50455	19305	61,97
Витрати на оплату праці	17629	25653	34338	32266	33497	15868	90,01
Відрахування на соціальні заходи	3785	5540	7485	7060	7283	3498	92,42
Амортизація	9856	10706	10878	10743	10556	700	7,10
Інші операційні витрати	702	773	1123	1010	3688	2986	425,36
Всього	63122	80033	94789	82622	105479	42357	67,10

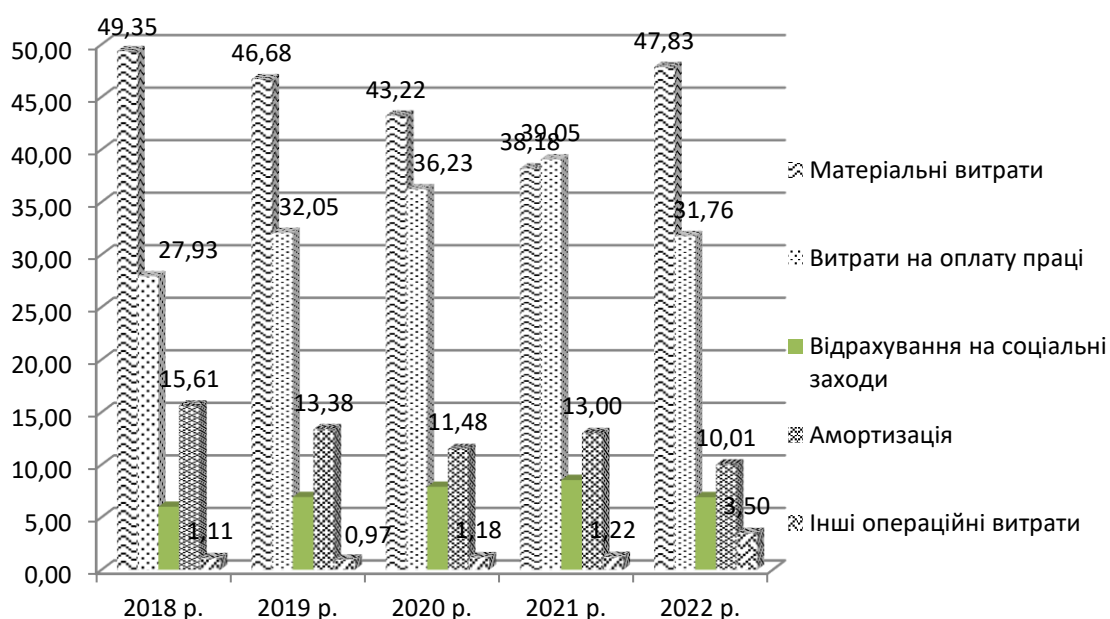

Рис. 2.4. Динаміка структури операційних витрат Чернівецького міськШЕП за 2018-2022 рр.

Операційні витрати Чернівецького міськШЕП зросли у 2022 р. порівняно з 2018 р. на 42357 тис. грн. (67,1%). Найбільше зростання спостерігається у матеріальних витрат, що зросли на 19305 тис. грн. (61,97%) та витрат на оплату праці, які зросли на 15868 тис. грн. (90,01%). Також значно зросли відрахування на соціальні заходи, а саме на 3498 тис. грн. (92,42%). Інші

операційні витрати зросли на 2986 тис. грн. (425,36%). Найменше зросли витрати на амортизацію на 700 тис. (7,10%)

Прослідкуємо динаміку показників прибутку Чернівецького міськШЕП за 2018-2022 рр., рис. 2.5.

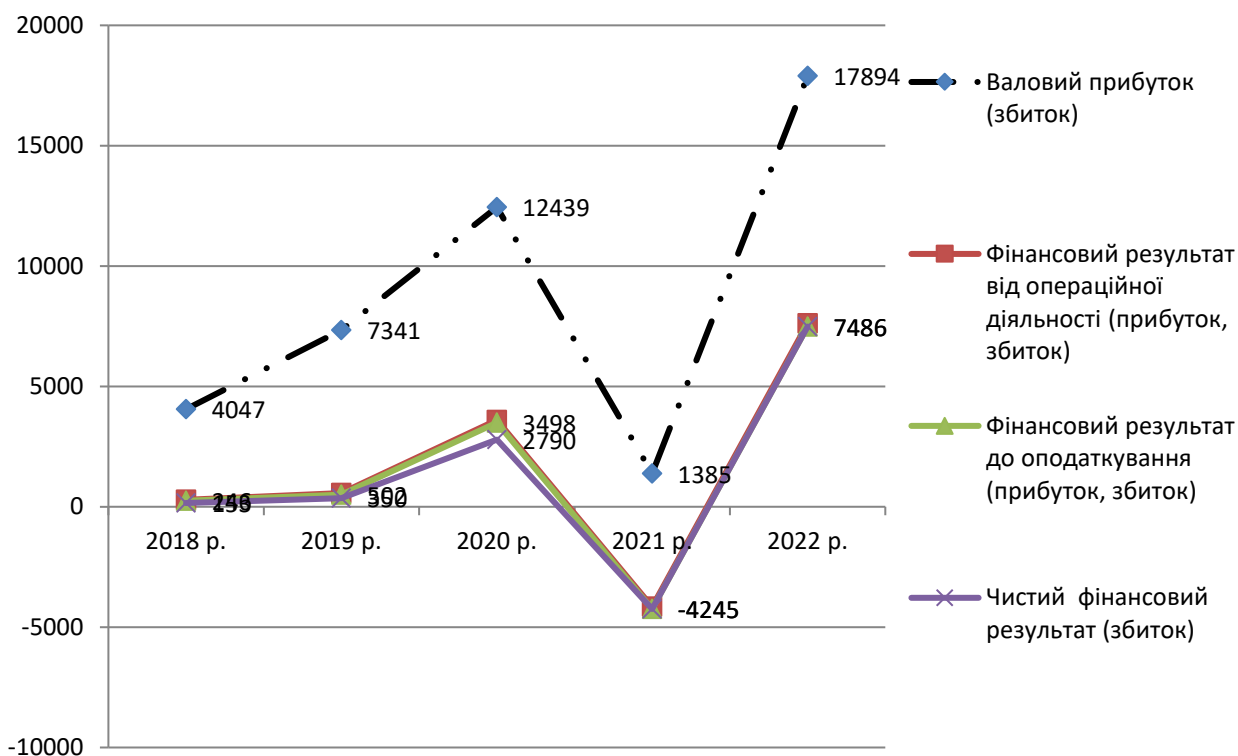

Рис. 2.5. Динаміка показників прибутку Чернівецького міськШЕП у 2018-2022рр.

Таким чином, всі показники прибутку Чернівецького міськШЕП до 2020 р. поступово зростали, у 2021 р. відбулося їх зменшення, аж до негативного значення. У 2022 р. валовий прибуток, фінансовий результат від операційної діяльності, до оподаткування та чистий прибуток значно зросли.

2.3. Оцінка прибутковості діяльності підприємства

Оцінка прибутковості Чернівецького міськШЕП, в першу чергу базується на таких фінансових показниках, як дохід від реалізації продукції,

витрати на виготовлення та реалізацію продукції, прибуток, рентабельність (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Показники прибутковості операційної діяльності
Чернівецького міськШЕП у 2018–2022 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022-2018 рр. (+,-) %
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	53847	70553	88374	65965	102374	48527
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис. грн.	296	568	3595	-4157	7617	7321
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	153	350	2790	-4245	7486	7333
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності, %	0,55	0,81	4,07	-6,30	7,44	6,89
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком, %	0,28	0,50	3,16	-6,44	7,31	7,03

Дані таблиці 2.11 показують, що у Чернівецького міськШЕП як 2022 р. відбулося значне збільшення доходу від реалізації до 102374 тис грн. У попередньому році спостерігалось значне зменшення доходу від реалізації продукції У 2018-2020 рр. відбувалося поступове його зростання.

Тому, у 2018-2020 рр. прибуток підприємства поступово зростав, у 2021 р. воно отримало збитки і у 2022 р. спостерігалось значне підвищення фінансових результатів. Зокрема, прибуток від операційної діяльності у 2022 р. дорівнював 7617 тис. грн., чистий прибуток 7486 тис. грн. У 2021 р. збиток від операційної діяльності дорівнював 4157 тис. грн., чистий збиток 4245 тис. грн.

Для аналізу прибутковості Чернівецького міськШЕП можна використати показники рентабельності. Вони є відносними показниками й показують, скільки одиниць прибутку (чистого, операційного, тощо) припадає на одиницю реалізованої продукції (активів, основного капіталу, оборотного капіталу, власного капіталу тощо).

Показники рентабельності, що характеризують ефективність операційної діяльності наведені в табл. 2.11 та рис. 2.6 розраховані за вихідними даними фінансової звітності Чернівецького міськШЕП.

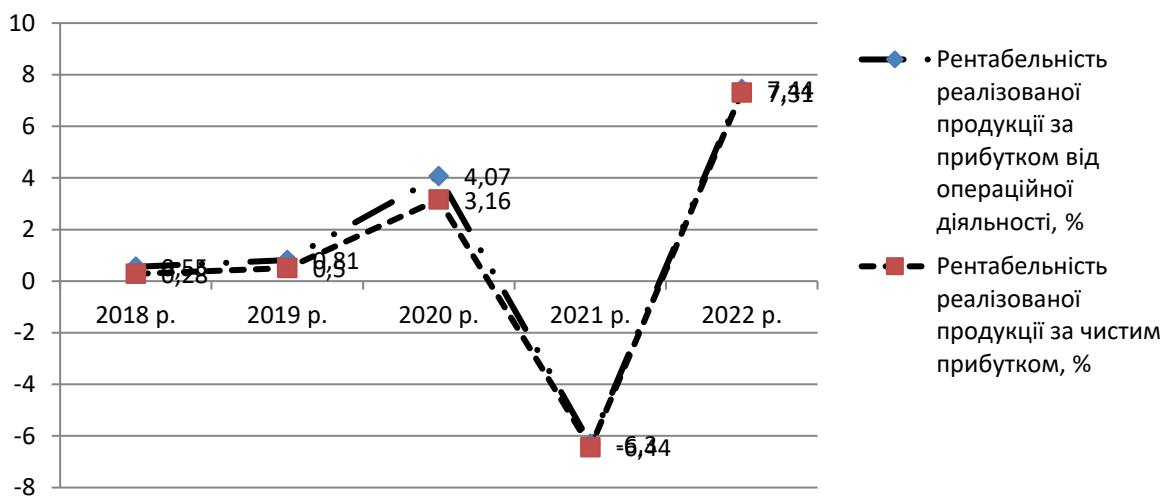

Рис. 2.6. Показники рентабельності Чернівецького міськШЕП у 2018–2022 рр.

Чернівецьке міськШЕП впродовж 2018–2019 рр. мало мінімальний рівень ефективності операційної діяльності, у 2020 р. ефективність зростає. Зокрема, рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності, що показує ефективність основної та іншої операційної діяльності, у 2018 р. становила 0,55%, у 2019 р. - 0,81%, у 2020 р. – 4,07%, у 2021 мала від’ємне значення і у 2022 р. становила 7,44%.

Аналогічну тенденцію має узагальнюючий показник прибутковості Чернівецького міськШЕП, а саме рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком, що у 2022 р. дорівнювала 7,31%.

Тобто збільшення доходу від реалізації продукції у 2022 р. було вищим ніж збільшення витрат, що забезпечило зростання фінансових результатів діяльності підприємства.

Наступним етапом аналізу фінансової результативності Чернівецького міськШЕП є аналіз його ділової активності (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Динаміка показників ділової активності
Чернівецького міськШЕП за 2018-2022 рр.

Найменування показників	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 до 2018 рр.
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,39	0,52	0,69	0,57	0,90	0,52
Тривалість обороту капіталу, дні	946,17	703,19	530,08	639,08	404,03	-542,14
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	6,20	5,66	6,54	5,51	8,91	2,71
Тривалість обороту оборотних активів, дні	58,87	64,50	55,78	66,29	40,96	-17,91
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	26,22	20,65	23,17	23,00	33,90	7,68
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, дні	13,92	17,67	15,75	15,87	10,77	-3,15
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,23	6,00	7,75	7,93	11,26	5,03
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, дні	58,60	60,83	47,07	46,05	32,41	-26,18

У Чернівецького міськШЕП ділова активність є низька. Коефіцієнт оборотності капіталу міського комунального підприємства у 2018 р. дорівнював 0,39, у 2019 рр. - 0,52 обороти, у 2020 р. зріс до 0,69 оборотів, у 2021 р. зменшився до 0,57 обороти і у 2022 р. він був на рівні 0,9. Це означає,

що у 2018 р. тривалість обороту становила 946,17 днів, у 2019 р. -703,19 днів, у 2020 р. зменшилася до 530,08 днів, у 2021 році знову зросла до 639,08 днів, у 2022 р. – 404,03 днів.

Щодо оборотності оборотних активів, то коефіцієнт їх оборотності у 2018 р. був на рівні 6,2 обороти, у 2019 р. зменшився до 5,66, у 2020 р. дорівнював 6,54 обороти, у 2021 р. зменшився до 5,51 обороти і у 2022 р. дорівнював 8,91 обороти. Тривалість одного обороту оборотного капіталу у 2018 р. становила 58,87 днів, у 2019 рр. становила біля 64,5 днів, у 2020 р. – 55,78 дня, у 2021 р. зросла до 66,29 днів, у 2022 р. зменшилася до 40,96 днів.

Тривалість погашення дебіторської заборгованості зменшилася з 13,92 днів до 10,77 днів. Тривалість погашення кредиторської заборгованості є набагато більшою ніж тривалість погашення дебіторської заборгованості, у 2018 р. – 58,6 дні, у 2022 р. - 32,41 дні, зменшилася на 26,18 днів.

Для повної картини оцінки фінансової результативності підприємства проаналізуємо показники рентабельності капіталу, основного та оборотного капіталу, а також власного капіталу Чернівецького міськШЕП за 2018-2022 рр., табл. 2.13.

Таблиця 2.13.

Показники рентабельності капіталу
Чернівецького міськШЕП за 2018–2022 рр., %

Найменування показників	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 до 2018 рр.
Рентабельність капіталу	0,11	0,26	2,17	-3,68	6,61	6,50
Рентабельність основного капіталу	0,12	0,28	2,43	-4,10	7,35	7,23
Рентабельність оборотного капіталу	1,76	2,81	20,66	-35,43	65,16	63,40
Рентабельність власного капіталу	0,31	0,39	3,40	-6,04	10,62	10,31

В 2018-2020 рр. показники рентабельності капіталу, основного та оборотного, власного капіталів Чернівецького міськШЕП мають тенденцію до

росту, це пов'язано з тим, що підприємство відбувалося зростання чистого прибутку, так у 2018 р. їх значення дорівнювали 0,11%, 0,12%, 1,76%, 0,31% відповідно, то у 2020 р. вони мали наступні значення 2,17%, 2,43%, 20,66%, 3,4%. Розглядаючи 2021 р. - всі показники рентабельності мають від'ємні значення. У 2022 р. внаслідок зростання чистого прибутку рентабельність капіталу зросла до 6,61%, рентабельність основного капіталу до 7,35%, рентабельність оборотного капіталу до 65,16%, рентабельність власного капіталу до 10,62%.

Висновки до розділу 2

Оцінка фінансової результативності Чернівецького міськШЕП, в першу чергу базується на таких фінансових показниках, як дохід від реалізації продукції, витрати на виготовлення та реалізацію продукції, прибуток, рентабельність.

На формування фінансових результатів Чернівецького міськШЕП значною мірою впливає чистий дохід від реалізації продукції та собівартість продукції. Щороку діяльність підприємства була прибутковою. Виключенням став 2021 р. коли чистий дохід від реалізації зменшився майже до рівня собівартості продукції. Підприємство у цей рік отримало непокритий збиток у сумі 4245 тис. грн.

У Чернівецького міськШЕП як 2022 р. відбулося значне збільшенням доходу від реалізації до 102374 тис грн. У попередньому році спостерігалось значне зменшення доходу від реалізації продукції У 2018-2020 рр. відбувалося поступове його зростання.

Тому, у 2018-2020 рр. прибуток підприємства поступово зростав, у 2021 р. воно отримало збитки і у 2022 р. спостерігалось значне підвищення фінансових результатів. Зокрема, прибуток від операційної діяльності у 2022

р. дорівнював 7617 тис. грн., чистий прибуток 7486 тис. грн. У 2021 р. збиток від операційної діяльності дорівнював 4157 тис. грн., чистий збиток 4245 тис. грн.

Чернівецьке міськШЕП впродовж 2018–2019 рр. мало мінімальний рівень ефективності операційної діяльності, у 2020 р. ефективність зросла. Зокрема, рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності, що показує ефективність основної та іншої операційної діяльності, у 2018 р. становила 0,55%, у 2019 р. - 0,81%, у 2020 р. – 4,07%, у 2021 мала від’ємне значення і у 2022 р. становила 7,44%.

Аналогічну тенденцію має узагальнюючий показник прибутковості Чернівецького міськШЕП, а саме рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком, що у 2022 р. дорівнювала 7,31%.

В 2018-2020 рр. показники рентабельності капіталу, основного та оборотного, власного капіталів Чернівецького міськШЕП мають тенденцію до росту, це пов'язано з тим, що підприємство відбувалося зростання чистого прибутку. Розглядаючи 2021 р. - всі показники рентабельності мають від’ємні значення. У 2022 р. внаслідок зростання чистого прибутку рентабельність капіталу зросла до 6,61%, рентабельність основного капіталу до 7,35%, рентабельність оборотного капіталу до 65,16%, рентабельність власного капіталу до 10,62%.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО МІСЬКШЕП

3.1. Управління фінансовими результатами як елемент підвищення ефективності діяльності комунального підприємства

Ключовою ціллю управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП є підвищення економічної ефективності зараз і перспективу. Для отримання зазначеної цілі система управління фінансовими результатами має вирішити такі завдання:

1. Максимізація величини прибутку, що відповідає ресурсному потенціалу Чернівецького міськШЕП та кон'юктурі ринку.
2. Досягнення оптимальних пропорцій між прибутковістю роботи МКП та прийнятним рівнем ризику.
3. Підтримка високого рівня якості фінансових результатів комунального підприємства.
4. Забезпечення максимізації необхідного рівня прибутку на вкладений капітал.
5. Формування необхідної величини фінансових ресурсів використовуючи прибуток для розвитку підприємства у майбутніх періодах.
6. Підвищення ефективності участі персоналу у формуванні та розподілі фінансових результатів підприємства.

Система управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП включає також сукупність функцій і методів керування ними. Набір функцій системи управління фінансовими результатами комунального підприємства належать: фінансовий аналіз, фінансове прогнозування та

планування, оперативне фінансове регулювання, контроль за станом та облік фінансових ресурсів.

Таким чином, система управління фінансовими результатами є компонентом сукупної системи управління Чернівецького міськШЕП – схема, що дає можливість забезпечити дієвість роботи підприємства за рахунок реалізації значного масиву функцій управління, основними з яких є планування, організація, мотивація та контроль.

Відповідно до економічної літератури, на систему управління фінансовими результатами підприємств впливають внутрішні і зовнішні фактори, а саме: внутрішні (власник, менеджмент, висококваліфікований персонал) та зовнішні (нормативно-правова, регулююча та контрольна система). Складові системи управління фінансовими результатами та чинники, що впливають на неї тісно взаємопов'язані, доповнюють один одного. Класифікація чинників, які впливають на дієвість системи управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП, представлена у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Класифікація факторів, що впливають на систему керування фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП

Ознака класифікації	Фактори
Залежно від людини	А. об'єктивні; Б. суб'єктивні.
За ступенем поширеності	А. загальні (діють у всіх галузях економіки, наприклад, продуктивність праці, собівартість тощо); Б. специфічні (діють в окремій галузі, наприклад, калорійність, теплопровідність тощо)
За часом дії	А. постійні (наприклад, забезпеченість підприємства фондами основними, матеріалами); Б. змінні (наприклад, освоєння нової технології виробництва).
За характером дії	А. інтенсивні (ефективніше використання наявних ресурсів); Б. екстенсивні (залучення у виробництво додаткових ресурсів).
За ієрархією	А. першого порядку; Б. другого порядку і т.д.

Групування резервів збільшення дієвості системи управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП наведена в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Класифікація економічних резервів підвищення дієвості системи управління результатами Чернівецького міськШЕП

Ознака класифікації	Тип резерву	Характеристика резерву
за просторовому ознакою	Внутрішньогосподарські	виокремлюються і можуть бути застосовані лише на цьому підприємстві (втрати робочого часу)
	Галузеві	на галузі рівні, прикладом є знаходження нових сортів культур сільськогосподарських, порід тварин та ін.
	Регіональні	в рамках району географічного, прикладом є використання сировини місцевої і пального
	Загальнодержавні	наприклад, власності форм зміна
За ознакою часу	Невикористані	можливості втрачені збільшення дієвості виробництва
	Поточні	можуть бути виконані протягом часу найближчого (місяць, рік, квартал)
	Перспективні	бути можуть виконані у майбутньому
За характером впливу на результати виробництва	Екстенсивні	пов'язані з застосуванням у виробництві ресурсів додаткових
	Інтенсивні	пов'язані з повним найбільш і раціональним застосуванням наявного потенціалу виробничого
За способами виявлення	Явні	легко за матеріалами обліку бухгалтерського та звітності виявити
	Приховані	зв'язані із використанням НТП здобутків і досвіду передового та не були планом передбачені

Як стверджує Скалюк Р.В. «класифікація факторів та резервів підвищення ефективності роботи системи керування фінансовими результатами товариства дозволяє глибше зрозуміти сутність системи управління фінансовими результатами та розробляти заходи щодо вдосконалення системи управління фінансовими результатами комплексно та цілеспрямовано» [50, с. 136].

На підставі узагальнення представленої дослідження для практичного використання можна визначити послідовність планування дієвої системи управління генеруванням прибутку за центрами фінансової відповідальності. Алгоритм включає 5 кроків, що дають змогу поетапно генерувати центри фінансової відповідальності, окреслювати їх сферу повноважень та в перспективі досягти дієвого функціонування представленої системи на підприємстві (рис. 3.1).

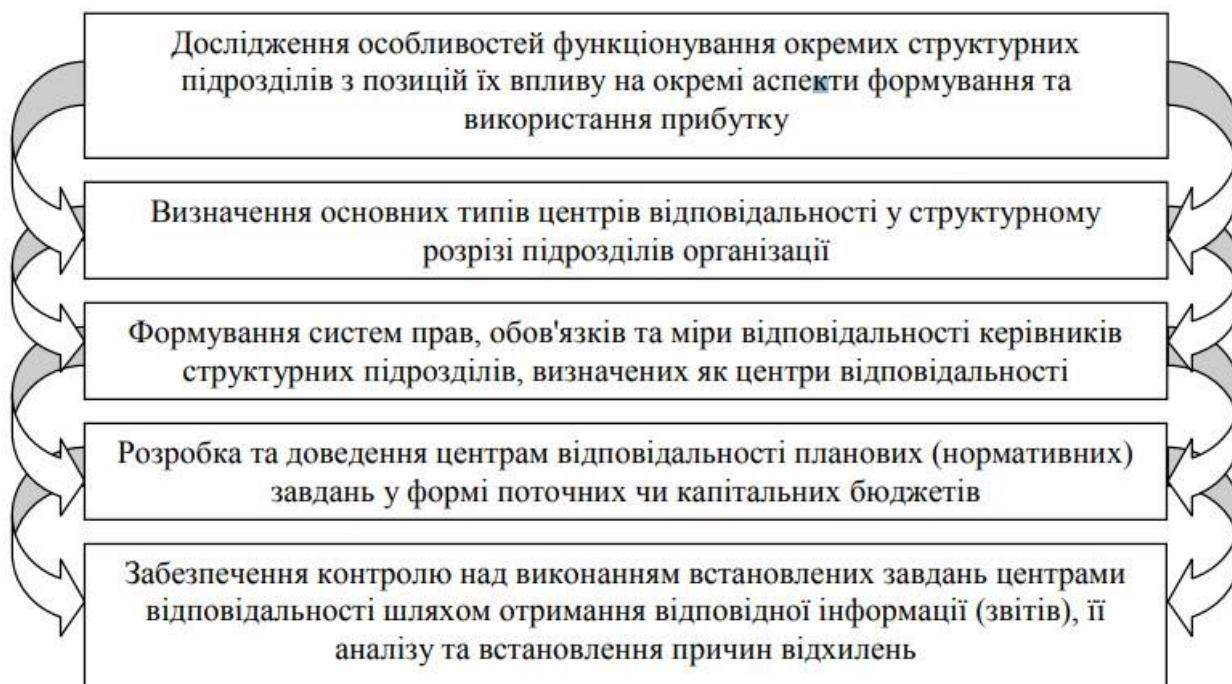

Рис. 3.1. Алгоритм ефективного управління формуванням прибутку за центрами фінансової відповідальності Чернівецького міськШЕП

Зміст методики керування генеруванням прибутку в рамках центрів фінансових відповідальності наведено у вигляді ланцюжка процесів послідовних (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Характеристика методики управління генеруванням прибутку на базі організації центрів фінансової відповідальності Чернівецького міськШЕП

Найменування	Зміст
Ціль прибутком управління	Забезпечення максимізації власників добробуту організації в періоді поточному та у перспективі
Інструментарій методичний керування генеруванням прибутку:	
Аналіз маржинальний на базі розвиненого «директ-костингу»	Дохід маржинальний (валова маржа); прибуток відносний; Передатне відношення (виробничий важіль); Крапка безбитковості (порог рентабельності); Зона безпеки фінансової
Розробка плану гнучкого	Забезпечення даних прогнозних для рівнів різних діяльності; Контроль та відхилень аналіз
Аналіз і відхилень контроль	За матеріалами; з праці; за витратами накладними; За прибутком валовим

Дана система точно засвідчує, що визначенню точки безбитковості передуює аналіз маржинального доходу за системою директ-костинг, що здійснюється в кожному центрі відповідальності. На підставі представленого алгоритму та методики управління формуванням прибутку розроблена модель

дієвого управління формуванням прибутку для Чернівецького міськШЕП за центрами фінансової відповідальності (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Модель дієвого управління витратами і формуванням прибутку для Чернівецького міськШЕП

Вона передбачає визначення певного переліку економічних показників, та вироблення висновків відносно рентабельності і стійкості виробництва продукції, зміни прибутку і рентабельності відповідно до зміни обсягу виробництва і реалізації, цін на продукцію і роботи, розміру змінних та постійних витрат.

А.М. Турило зазначає, що: «запровадження системи розвинутого директ-костингу у розрізі центрів фінансової відповідальності дозволяє проводити аналіз структури постійних та змінних витрат, маржинального

доходу та формуванням прибутку в цілому по організації та, отже, удосконалити систему управління витратами та фінансовими результатами» [53, с. 37]. Варто уваги твердження О.О. Яцук відносно того, що: «подальше застосування гнучкого бюджету у плануванні дає можливість обрати оптимальний обсяг продажу та виробництва, а при аналізі – оцінити фактичні результати. Але в будь-якому випадку при порівнянні фактичних та кошторисних витрат для одного й того ж обсягу випуску продукції обов'язково розраховуються та аналізуються відхилення. Аналіз відхилень – націлений на контроль витрат і, отже, на оптимізацію фінансових результатів. А тому лише порівнюючи всю суму фактичних витрат із сукупними нормативними витратами на операцію центру відповідальності за період, можна ефективно контролювати Витрати. Відхилення щодо кожного центру відповідальності повинні визначатися за кожним елементом і аналізуватися відповідно до цін та кількості ресурсів» [60, с. 311].

Таким чином, використання запропонованої методики дасть змогу одержувати достовірну інформацію щодо витрат, доходів відповідно до центрів відповідальності, а також в процесі аналізу визначити проблемні ділянки, де найчастіше зустрічаються відхилення та формуються негативні фінансові результати.

3.2. Способи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства

В сучасних економічних умовах стабільність роботи підприємства в значній мірі визначається його фінансовими результатами. Від того чи позитивний кінцевий фінансовий результат (прибуток) діяльності в прямій мірі залежать можливості самофінансування, задоволення матеріальних та соціальних потреб трудового колективу та власників підприємств, інвестиційна діяльність та інше. На жаль, через вплив на діяльність

Чернівецького міськШЕП безлічі факторів та регулювання його діяльності з боку органів місцевого самоврядування, йому не завжди вдається досягти високих фінансових результатів діяльності.

Тому необхідно визначити як зовнішні а також внутрішні резерви (методи) збільшення рентабельності діяльності та маси прибутку. Чернівецьке міськШЕП прагне до накопичення фінансових результатів своєї діяльності, оскільки більшість прибутку використовується на подальшу діяльність, виплату заробітної плати, удосконалення технологій виробництва, і лише відносно незначна частка застосовується в якості чистого прибутку підприємства. Враховуючи вищенаведені аспекти відносно покращення результатів фінансових функціонування підприємства є доречними та відіграють чималу роль у операційній політиці підприємства.

На розмір прибутку на Чернівецькому міськШЕП впливають чинники котрі є зовнішніми, та внутрішніми. Розглянемо чинники, які впливають на прибуток підприємства. До зовнішніх можна віднести: замовлення органів місцевого самоврядування; ціни та тарифи на паливо, енергію, відпускні ціни на деякі товари та продукти; обсяг та якість природних ресурсів наданих суспільством; порушення дисципліни зі сторони партнерів; сприятливі або несприятливі соціальні та інші умови; система оподаткування; обсяг та; норми амортизації.

Щодо внутрішніх факторів, то це якість проданої продукції; політика ціноутворення; рівень собівартості та інших витрат; якість менеджменту різних рівнів; рівень освіти та кваліфікації кадрів; технічний рівень виробничих засобів; матеріальне становище та економічна зацікавленість.

Як наголошує Г.Л. Норд: «аналіз фінансово-господарської діяльності та фінансових результатів передбачає повне вивчення технічного рівня виробництва, аналіз конкурентоспроможності та якості випускається продукції, забезпеченість виробництва матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами та ефективність їх використання. Однією з найголовніших завдань виробництва є пошук резервів, підвищення

ефективності використання всіх видів наявних ресурсів» [36, с. 94]. Оцінка ресурсів збільшення прибутку є важливою складовою фінансового планування Чернівецького міськШЕП.

Завдання щодо підвищення фінансових результатів діяльності Чернівецького міськШЕП:

1. Оптимізація доходів (розподіл прибутку, співвідношення прибутку і податкових платежів та ін.);
2. Оптимізація витрат (виявлення резервів, оцінка розмірів та структури);
3. Пошук додаткових доходів підприємства (від фінансової та неосновної реалізаційної діяльності, реструктуризації майна та основних засобів).
4. Реструктуризація активів підприємства.

Ю.В. Масюк, В.Ю. Боюн зазначають, що: «ефективність діяльності кожного сільськогосподарського підприємства визначається на основі значень фінансових показників. Ключовими в системі показників, що використовуються з метою всебічного аналізу результативності роботи сільськогосподарського підприємства, є фінансові результати. Фінансовий результат є показником ефективності виробничого або операційного процесу організації, який впливає на управлінські рішення, а також на рішення стейкхолдерів, від яких залежать економічні результати діяльності сільськогосподарського підприємства» [28, с. 94].

Для накопичення фінансових результатів в процесі функціонування Чернівецького міськШЕП необхідно:

- підвищувати якість продукції, послуг, робіт, покращувати збутову діяльність. Даний спосіб досягається за допомогою впровадження нових технологій виробництва, автоматизації виробничого процесу, використання нових видів сировини та матеріалів, вдосконалення управлінської стратегії виробництва;

- збільшувати обсяг реалізації продукції. Цей спосіб реалізується за допомогою залучення додаткових інвестицій у виробництво та збільшення його потужностей;

- підвищувати кваліфікацію кадрового складу для збільшення продуктивності їхньої праці.

- розробляти та здійснювати дієву систему матеріального стимулювання працівників, яка взаємопов'язана із найважливішими підсумками господарської діяльності підприємства та економією коштів та ресурсів;

- розробляти та проводити заходи, спрямовані на вдосконалення морального клімату в колективі, що в результаті позначиться на зростанні продуктивності їхньої праці;

- автоматизувати виробничий процес шляхом заміни ручної праці машинною працею, участь людини при використанні даного способу зводиться до мінімуму;

- розширити ринків збуту, для цього необхідно шукати та залучати нових клієнтів, шляхом використання реклами та пошуку нових постачальників, збільшувати попит своєї продукції;

- проаналізувати та ліквідувати фактори що призводять до перевитрат фінансових ресурсів на комерційні і управлінські витрати;

- раціональне використання ресурсів. Цей спосіб має на увазі економію матеріалів та сировини в процесі виготовлення продукції;

- застосування новітніх сировинних видів і матеріалів.

Переважає більшість способів мають однакові позитивні сторони: покращення продукції якості, збільшення виробництва та реалізації, мінімізація витрат. Оскільки ці способи в чистому вигляді зустрічаються дуже рідко, то найбільш дієво функціонують в комплексі наступні способи:

1. Збільшення ринку збуту та покращення якісних характеристик продукції виробленої;

2. Збільшення обсягу реалізації своєї продукції та раціональне споживання ресурсів;
3. Автоматизація виробництва та використання новітніх різновидів матеріалів і сировинних ресурсів;
4. Накопичення обсягу продукції та збільшення збуту ринку. Також накопичення обсягів виробленої продукції часто пов'язано із раціоналізацією використання наявних ресурсів.

Висновки до розділу 3

Ключовою ціллю управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП є підвищення економічної ефективності зараз і перспективу. Для отримання зазначеної цілі система управління фінансовими результатами має вирішити такі завдання:

1. Максимізація величини прибутку, що відповідає ресурсному потенціалу Чернівецького міськШЕП та кон'юктурі ринку.
2. Досягнення оптимальних пропорцій між прибутковістю роботи МКП та прийнятним рівнем ризику.
3. Підтримка високого рівня якості фінансових результатів комунального підприємства.
4. Забезпечення максимізації необхідного рівня прибутку на вкладений капітал.
5. Формування необхідної величини фінансових ресурсів використовуючи прибуток для розвитку підприємства у майбутніх періодах.
6. Підвищення ефективності участі персоналу у формуванні та розподілі фінансових результатів підприємства.

На систему управління фінансовими результатами підприємств впливають внутрішні і зовнішні фактори, а саме: внутрішні (власник, менеджмент, висококваліфікований персонал) та зовнішні (нормативно-

правова, регулююча та контрольна система).

Для практичного використання можна визначити послідовність планування дієвої системи управління генеруванням прибутку за центрами фінансової відповідальності. Алгоритм включає 5 кроків, що дають змогу поетапно генерувати центри фінансової відповідальності, окреслювати їх сферу повноважень та в перспективі досягти дієвого функціонування представленої системи на підприємстві

В сучасних економічних умовах стабільність роботи підприємства в значній мірі визначається його фінансовими результатами. Від того чи позитивний кінцевий фінансовий результат (прибуток) діяльності в прямій мірі залежать можливості самофінансування, задоволення матеріальних та соціальних потреб трудового колективу та власників підприємств, інвестиційна діяльність та інше. На жаль, через вплив на діяльність Чернівецького міськШЕП безлічі факторів та регулювання його діяльності з боку органів місцевого самоврядування, йому не завжди вдається досягти високих фінансових результатів діяльності.

Завдання щодо підвищення фінансових результатів діяльності Чернівецького міськШЕП:

1. Оптимізація доходів (розподіл прибутку, співвідношення прибутку і податкових платежів та ін.);
2. Оптимізація витрат (виявлення резервів, оцінка розмірів та структури);
3. Пошук додаткових доходів підприємства (від фінансової та неосновної реалізаційної діяльності, реструктуризації майна та основних засобів).
4. Реструктуризація активів підприємства.

ВИСНОВКИ

Одним із основних об'єктів наукових досліджень в сфері фінансів є фінансові результати, які характеризують ефективність діяльності. Категорія «фінансові результати» враховує дві сторони подвійного завдання: скільки отримано і якою ціною.

З економічної сторони найбільш повно та обґрунтовано фінансовий результат визначається як якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та зокрема відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин.

В кожній інтерпретації «фінансового результату» простежується одна спільна думка – результат діяльності підприємства залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а узагальнюючим показником їх порівняння є прибуток (або збиток, або нульовий результат).

В умовах конкурентної ринкової економіки для досягнення стійкого фінансового стану та забезпечення оптимального економічного ефекту потрібно сформувати ефективну систему управління фінансовими результатами підприємства.

Економічний механізм управління фінансовими результатами підприємства – це динамічна, комплексна організаційно-управлінська підсистема, яка передбачає реалізацію спеціальних процедур (організації, інформаційного забезпечення, управління, контролю), спрямованих на забезпечення сталого зростання прибутковості, оптимальної мобілізації та реалізації потенціалу економічного розвитку підприємства в довгостроковій перспективі його господарської діяльності, що призводить

до збільшення ринкової вартості підприємства та відповідає основній меті, цілям і завданням загальної системи управління.

Основною метою управління фінансовими результатами є їх максимізація з точки зору досягнення поставлених цілей і завдань діяльності підприємства в цілому. Відповідно, основними завданнями управління фінансовими результатами є наступні:

- встановлення цілей та завдань управління формуванням фінансових результатів;
- виявлення впливу ключових чинників на формування фінансових результатів;
- максимізація обсягу фінансових результатів;
- мінімізація рівнів фінансових ризиків;
- контроль фактичних показників досягнення фінансових результатів та їх співставлення з плановими значеннями.

Оцінка управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП передбачала оцінку потенціалу їх формування, фінансового стану та безпосередньо показників фінансової результативності.

У 2022 р. вартість майна Чернівецького міськШЕП порівняно із 2018 р. зменшилася на 14,05%, насамперед внаслідок зменшення необоротних активів. Основні засоби комунального підприємства внаслідок їх зносу зменшилися на 25,65%. У 2022 р. спостерігається значне збільшення вартості нематеріальних активів. Підприємство не здійснює капітальних інвестицій.

Оборотні активи комунального підприємства у 2022 р. порівняно із 2018 р. збільшилися на 9,62%, в першу чергу, за рахунок зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги та з а рахунок зростання запасів.

В той же час зменшилися такі статті оборотних активів як інша поточна дебіторська заборгованість, у 2020-2022 рр. вона мала нульове значення, та грошові кошти.

Співвідношення оборотних та необоротних активів значно зміщене на бік останніх. Так, на кінець 2018 питома вага необоротних активів

підприємства дорівнювала 91,81 %, у 2022 р. – 89,56%. Найбільша питома вага у структурі активів належить основним засобам.

Фінансування діяльності міського комунального підприємства здійснюється за рахунок власного та позикового капіталу.

В структурі джерел капіталу Чернівецького міськШЕП у 2018-2022 рр. найбільшу частку складав власний капітал, 57-67%. Власний капітал представляють такі джерела, як зареєстрований (статутний) капітал, додатковий капітал та нерозподілений прибуток. Серед позикового капіталу варто виділити доходи майбутніх періодів, частка яких становить біля 18,15-22,09%.

У 2018-2022 рр. у Чернівецького міськШЕП від'ємне значення власного оборотного капіталу. У ці роки також не вистачало і інших планових джерел для фінансового забезпечення запасів: довгострокових зобов'язань, короткострокових кредитів підприємство взагалі немає. Фінансовий стан можна характеризувати як кризовий.

Хоча результати розрахунків відносних показників фінансової стійкості Чернівецького міськШЕП свідчать про нормальну фінансову стійкість, зокрема, коефіцієнт фінансовою незалежності є більшим ніж 0,5. Коефіцієнт фінансової стабільності також є доволі високим.

Щодо стану ліквідності та платоспроможності. Баланс Чернівецького міськШЕП є неліквідним. Значення відносних показників ліквідності є низькими. Тобто у підприємства є проблеми із забезпеченням платоспроможності.

Формування фінансових результатів підприємства здійснюється переважно у рамках операційної діяльності, хоча на них має вплив і інвестиційна та фінансова діяльність.

На формування фінансових результатів Чернівецького міськШЕП значною мірою впливає чистий дохід від реалізації продукції та собівартість продукції. Щороку діяльність підприємства була прибутковою. Виключенням став 2021 р. коли чистий дохід від реалізації зменшився майже до рівня

собівартості продукції. Підприємство у цей рік отримало непокритий збиток у сумі 4245 тис. грн.

У 2022 р. фінансова результативність підприємства значно покращилася, валовий прибуток підприємств становив 17894 тис. грн., чистий прибуток 7486 тис. грн. Для порівняння у 2018 р. валовий прибуток дорівнював 4047 тис. грн., чистий прибуток Чернівецького міськШЕП - 17894 тис. грн.

Чернівецьке міськШЕП впродовж 2018–2019 рр. мало мінімальний рівень ефективності операційної діяльності, у 2020 р. ефективність зросла. Зокрема, рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності, що показує ефективність основної та іншої операційної діяльності, у 2018 р. становила 0,55%, у 2019 р. - 0,81%, у 2020 р. – 4,07%, у 2021 мала від’ємне значення і у 2022 р. становила 7,44%.

Аналогічну тенденцію має узагальнюючий показник прибутковості Чернівецького міськШЕП, а саме рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком, що у 2022 р. дорівнювала 7,31%.

В 2018-2020 рр. показники рентабельності капіталу, основного та оборотного, власного капіталів Чернівецького міськШЕП мають тенденцію до росту, це пов'язано з тим, що підприємство відбувалося зростання чистого прибутку. Розглядаючи 2021 р. - всі показники рентабельності мають від’ємні значення. У 2022 р. внаслідок зростання чистого прибутку рентабельність капіталу зросла до 6,61%, рентабельність основного капіталу до 7,35%, рентабельність оборотного капіталу до 65,16%, рентабельність власного капіталу до 10,62%.

Ключовою ціллю управління фінансовими результатами Чернівецького міськШЕП є підвищення економічної ефективності зараз і перспективу. Для отримання зазначеної цілі система управління фінансовими результатами має вирішити такі завдання:

1. Максимізація величини прибутку, що відповідає ресурсному потенціалу Чернівецького міськШЕП та кон’юктурі ринку.

2. Досягнення оптимальних пропорцій між прибутковістю роботи МКП та прийнятним рівнем ризику.

3. Підтримка високого рівня якості фінансових результатів комунального підприємства.

4. Забезпечення максимізації необхідного рівня прибутку на вкладений капітал.

5. Формування необхідної величини фінансових ресурсів використовуючи прибуток для розвитку підприємства у майбутніх періодах.

6. Підвищення ефективності участі персоналу у формуванні та розподілі фінансових результатів підприємства.

На систему управління фінансовими результатами підприємств впливають внутрішні і зовнішні фактори, а саме: внутрішні (власник, менеджмент, висококваліфікований персонал) та зовнішні (нормативно-правова, регулююча та контрольна система).

Для практичного використання можна визначити послідовність планування дієвої системи управління генеруванням прибутку за центрами фінансової відповідальності. Алгоритм включає 5 кроків, що дають змогу поетапно генерувати центри фінансової відповідальності, окреслювати їх сферу повноважень та в перспективі досягти дієвого функціонування представленої системи на підприємстві

В сучасних економічних умовах стабільність роботи підприємства в значній мірі визначається його фінансовими результатами. Від того чи позитивний кінцевий фінансовий результат (прибуток) діяльності в прямій мірі залежать можливості самофінансування, задоволення матеріальних та соціальних потреб трудового колективу та власників підприємств, інвестиційна діяльність та інше. На жаль, через вплив на діяльність Чернівецького міськШЕП безлічі факторів та регулювання його діяльності з боку органів місцевого самоврядування, йому не завжди вдається досягти високих фінансових результатів діяльності.

Завданнями щодо підвищення фінансових результатів діяльності Чернівецького міськШЕП є: оптимізація доходів (розподіл прибутку, співвідношення прибутку і податкових платежів та ін.); оптимізація витрат (виявлення резервів, оцінка розмірів та структури); пошук додаткових доходів підприємства (від фінансової та неосновної реалізаційної діяльності, реструктуризації майна та основних засобів); реструктуризація активів підприємства.

Список використаних джерел

1. Білик М.Д. Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування: монографія Київ:КНУТД, 2012. 280 с.
2. Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка і прогнозування : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2009. 24 с.
3. Бланк И.А. Управление прибылью Киев: НикаЦентр, 2007. 768 с.
4. Блонська В.І. Стратегічне управління прибутком підприємства Актуальні проблеми економіки. 2008. № 6. С. 89–92.
5. Бондаренко О.С. Інформаційно - аналітичне забезпечення управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання Економіка та держава. – 2018. №6. С. 21-24.
6. Бровко Л.І. Визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах та управління ними Обліково-фінансове забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки України на інноваційній основі. Дніпропетровськ. 2015. С.421-429.
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник Житомир: Рута, 2001. 672 с.
8. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз: навч. Посібник Житомир: Рута, 2003. 680 с.
9. Васильчак С.В. Основні підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства Економіка АПК. 2011. №10. С.78-80.
- 10.Верхоглядова Н.І. Зміст та значення прибутку як головної рушійної сили ринкової економіки Економічний простір. 2010. № 21.– С. 312-320.
- 11.Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» Харків: ХНЕУ. 2009. 25 с.

12. Гавриленко О.Є. Облік і внутрішній контроль фінансових результатів на підприємствах міського транспорту : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Одеса, 2019. 21 с.
13. Гайбура Ю. А. Аналітичний інструментарій управління Фінансовими результатами підприємства в умовах кризи Ефективна економіка №5, 2021.
14. Говорушко Т.А. Арич М.І. Теоретичні аспекти сутності управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємства URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2651/3/Theoretical%20aspects%20of%20nature.pdf>
15. Гудзенко Н.М. Коваль Н.І., Плахтій Т.Ф. Вплив інформаційних потреб користувачів на структуру та наповнення фінансової звітності Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 5. С. 102-113.
16. Гудзенко Н.М. Китайчук Т.Г. Роль обліку в забезпеченні економічної безпеки підприємств Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 3. С.125-134.
17. Добринь С.В. Політика формування та розподілу фінансових ресурсів підприємства Агросвіт. 2015. №21. С.43-46.
18. Добрунік Т.П. Особливості управління фінансовими результатами аграрних підприємств Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. №5(1). С. 76-83
19. Долгоруков Ю.А. Управління ефективністю використання обігових коштів у промисловості Фінанси України. 2006. № 11. С. 103-105.
20. Есманова Л.І. Управління фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Суми, 2009. 19 с.
21. Єпіфанова І.Ю. Ревенко В.С. Особливості управління фінансовим результатом від операційної діяльності підприємства Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2016. № 2. С. 160-166.

22. Журавльова Т.О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи Економіка та держава. 2020. №3. С.42-45.
23. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник Львів : Центр Європи, 2002. 671 с.
24. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз: Підручник К.: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
25. Куслії, В. О. Механізм формування фінансових результатів підприємств: зарубіжний досвід і вітчизняні особливості. «Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування 2016, (4(74)), 24–34.
26. Левик Я.В. Мотивы счетоводства Счетоводство. – 1901. – № 19–20. – С.36
27. Мазур В. П. Економічний зміст поняття фінансових результатів сільськогосподарської діяльності Облік і фінанси АПК URL: <https://magazine.faaf.org.ua/ekonomichniy-zmist-ponyattya-finansovih-rezultativ-silskogospodarskoi-diyalnosti.html>
28. Масюк Ю.В., Боюн В.Ю. Управління фінансовими результатами діяльності сільськогосподарського підприємства. Економіка та держава. 2021. № 10. – С. 93-96.
29. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433 URL: <http://dtkk.com.ua/show/2cid010035.html>.
30. Міжнародні стандарти фінансової звітності / за ред. С.Ф. Голова. К.: Фенікс, 2009. 367 с.
31. Мочерний С.В. Політична економія: навч. посіб. К.: Знання–Прес, 2002. 687 с.
32. Мицак О., Ковтун Н., Лихач О. Удосконалення механізму управління фінансовими результатами підприємства Галицький економічний вісник. 2019. № 1. С. 115-122.
33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2014 № 73 зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page>.

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0397-99>
35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
36. Норд Г.Л. Апробація механізму формування обліковоаналітичної системи управління фінансовими результатами Агросвіт. 2018. №12. С.34-41.
37. Одінцова Т.М. Невмержицька О.В., Чаус І.В. СVP-аналіз як інструмент управління фінансовими результатами підприємства Фінансовий простір. 2013. № 1 (9). С.90-95.
38. Остапенко А.С. Головченко Т.М. Фінансове забезпечення підприємств аграрної сфери в сучасних економічних умовах Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні науки. 2011. Вип. 3. Т. 1. – С. 197-203.
39. Патарідзе-Вишинська М.В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід Формування ринкових відносин в Україні. 2016. №2. С. 25-37
40. Пігуль Н.Г. Управління прибутком підприємства Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2010. № 28. С. 125-132.
41. Пігуль Н.Г. Бочкарьова Т.О. Кулинич Р.О. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи підвищення їх рівня. Економіка і суспільство. Випуск 10. 2017. С.188-193.
42. Пріб К.А. Формування фінансових ресурсів в антикризовому управлінні сільськогосподарським підприємством Економіка АПК. 2012. №7. С.84-89.
43. Прокопович, Л., Бурлан, С. Розвиток методичних підходів щодо управління фінансовими результатами підприємства. Економіка та суспільство, 2023.

№47.

URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2173>

44. Ратушна О.П. Облік і аналіз фінансових результатів: методика та організація : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2013. 18 с.
45. Рябокон О.О. Планування та управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів в умовах децентралізації економіки України Економіка та держава. 2016. №11. С.98-100.
46. Семерунь Л.В. Ефективність управління фінансовими результатами торговельних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Донецьк, 2011. 22 с.
47. Скрипник М.Є. Облік і аналіз фінансових результатів в управлінні виробничим підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2014. 26 с.
48. Степаненко О. І. Інтерпретація обліково-економічної категорії «фінансові результати», їх класифікація Науковий вісник Ужгородського національного університету Випуск 41, 2022. С112-117.
49. Скалюк Р.В. Економічний механізм управління фінансовими результатами господарської діяльності промислових підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Хмельницький, 2012. 25 с.
50. Скалюк Р.В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. 2010. Вип. 18(1). Економічні науки. С. 135-141.
51. Стецюк П.А. Формування нової парадигми управління фінансовими ресурсами підприємств Економіка АПК. 2016. №6. С.77-83.
52. Тесленко Т.І. Конькова Н.В. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення Бізнес Інформ. 2013. № 4. С. 356-360.
53. Турило А.М. Зінченко О.А. Фінансово-економічні аспекти оцінки результатів і ефективності діяльності підприємства Фінанси України. 2008. № 8. С. 35-44.

- 54.Ходарева О.О. Шульга Л.О. Функціонально-вартісний підхід до управлінської діяльності: аналіз і контроль складних систем URL: http://dspace.nbuu.gov.ua:8080/bitstream/handle/123456789/31246/st_53_12.pdf?s equence=1
- 55.Фецович Т.Р. Формування фінансових результатів підприємств Вісник Львівської комерційної академії. 2011. № 36. С. 405-410.
- 56.Шипіна С.Б. Бухгалтерський облік і контроль фінансових результатів: теоретико-методичний аспект: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Житомир, 2013. 23 с.
- 57.Червінська С.Л. Особливості визначення фінансових результатів діяльності аграрних підприємств Облік і фінанси АПК. 2015. № 6 С. 107 - 110.
- 58.Янчева Л.М. Чернікова І. Б., Кузнецова С. О. Обліково-інформаційна система управління прибутком торговельних підприємств: монографія. Х.: ХДУХТ, 2012. 217 с.
- 59.Ярошевська О.В. Кулько-Лабинцева І.В. Джерела залучення фінансових ресурсів на промислових підприємствах Економіка та держава. 2020. №10. С. 30-33.
- 60.Яцух О.О. Теоретичні засади фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Серія: Економічні науки. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». 2018. № 4 (39). С. 310–316.

АНОТАЦІЯ

Кречуняк Д. Д. Управління фінансовими результатами діяльності підприємства. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття другого рівня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2023.

В кваліфікаційній роботі розкрита економічна природа фінансових результатів підприємства, механізм формування фінансових результатів, досліджено систему управління фінансовими результатами діяльності підприємства; дано фінансово-економічну характеристику міського комунального підприємства, здійснено аналіз формування фінансових результатів Чернівецького міськШЕП; дано оцінку прибутковості підприємства; визначено напрями вдосконалення управління фінансових результатів діяльності Чернівецького міськШЕП та способи підвищення його фінансових результатів.

Ключові слова: фінансові результати, прибуток, збиток, витрати, рентабельність, ефективність діяльності.

SUMMARY

Krechuniak Davyd. Management of financial results of the enterprise. - Manuscript. Qualification work for obtaining the second level of higher education «master» in specialty 072 «Finance, banking and insurance». Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2023.

In the qualification work, the economic nature of the company's financial results, the mechanism of formation of financial results, the system of managing the financial results of the company's activity were investigated; the financial and economic characteristics of the city utility enterprise were given, the analysis of the formation of financial results of the Chernivtsi municipal contractor road operation enterprise was carried out; an estimate of the company's profitability is given; directions for improving the management of the financial results of the Chernivtsi municipal contractor road operation enterprise and ways to improve its financial results have been determined.

Keywords: financial results, profit, loss, costs, profitability, efficiency of activity.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Кречуняк Д. Д.